

Skubic Anton in Trdan Franc: Nova Štifta, Marijina božja pot na Dolenjskem. Zgodovina in molitvenik. Na Rocnu 1941. 194 str. 8°.

Vahen Damjan: Ljubljana. Zgodovinski oris. (Razširjen in izpopolnjen p. o. iz »Zadruharja«.) Lj. 1941. 238 str. s slik. 8°.

Število zgodovinskih publikacij obravnavane dobe, ok. 50, ni posebno visoko: nekaj monografij, nekaj memoarov, precej separatov iz naših revij. (Članki iz časnikov niso navedeni, ker pretežno služijo le razširjenju že drugod dognanih izsledkov.) V tej običajni sliki naše predvojne zgodovinske bibliografije se pa, po nekaterih knjigah, že pozna senca prihajajoče vojne.

Dr. Melitta Pivec-Stelè

Bibliografija o problemu Julijske krajine in Trsta

1942—1947

Problem Julijske krajine in Trsta je bil mnogo diskutiran že v času pretekle vojne, po vojni je pa postal za nekaj časa centralno aktualno vprašanje mednarodne politike. V zvezi s tem je nastala o tem problemu obsežna literatura v različnih jezikih, ki ima deloma trajen pomen, saj je na eni strani pripomogla k spoznavanju in raziskavanju te pokrajine, na drugi strani tvori pa dragocen pripomoček za študij zgodovine borbe zanjo v preteklih letih in za oceno mirovne pogodbe in stanja po njej. Zaradi obsežnosti te literature in načina njenega nastajanja pa nima danes nihče več pregleda nad vsemi publikacijami in zato je njena bibliografija nujno potrebna. Prvi bibliografski poskus predstavlja S. Hešičev »Pregled nove književnosti o naših mejnih vprašanjih« (Geografski vestnik XVIII, Lj. 1946, str. 187—195), ki je koristen, a napisan še sredi borbe in obsega le literaturo, ki je bila avtorju tedaj dostopna in znana, kar tudi sam poudarja. »Naša bibliografija« J. Mihovičovića (Istarski Zbornik 1949, Zagreb 1949, str. 242—50) se ne omejuje samo na to razdobje, je sicer koristna, a predstavlja le izbor brez težnje za izčrpnostjo in sistematičnostjo. Bibliografske publikacije za to razdobje, ki so izšle v Jugoslaviji, imajo za ta problem tudi nekaj pomena, a one so vse časovno ali lokalno omejene, nekatere od njih razen tega tudi niso dobre, tako da te bibliografske publikacije v celoti dajejo le fragmente naše literature o problemu.¹

¹ Gradivo za bibliografijo slovenskega osvobodilnega tiska, Slovenski zbornik 1945, Lj. 1945, str. 659—96. — Slovenska bibliografija 1945—1947, izdala Narodna in univerzitetna knjižnica, Lj. 1948. — Bibliografija knjiga, tiskanih v N. R. Hrvatskoj za godinu 1945 i 1946, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1948. — Bibliografija rasprava, članaka i

Izčrpnješa je bibliografija v tržaški reviji »Tržaška bibliografija«, ki obsega vse tiske na Tržaškem ozemlju in deloma na ozemlju bivše cone A v času od 1. maja 1945 do 30. septembra 1947, a tudi dela v zvezi s Trstom in Julijsko krajino, ki so izšla v istem času drugod, ima pa seveda pri vsej svoji pomembnosti in koristnosti še vrzeli in pomanjkljivosti.²

Ko sem to svoje delo v rokopisu zaključil, mi je postala dostopna bibliografija o istem problemu, ki jo je objavil geograf univerze v Firenci Bruno Nice³. Njegova bibliografija se v principu omejuje na leta 1945—47, čeprav v praksi včasih prekorači to mejo v obeh smereh, hoče zajeti vso literaturo in obsega 84 številk. Njegovo delo sem uporabil za nekaj dopolnitev zlasti o italijanskih publikacijah, vendar pa avtor obseže krajše časovno razdobje in tudi za to razdobje je pri njem tudi brez ozira na neko nujno subjektivnost izbora — n. pr. člankov iz revij — precej vrzeli in to ne le pri navajanju jugoslovanskih publikacij.

Ko objavljam to svojo bibliografijo o tem problemu, se zavedam, da tudi ona ni brez vrzeli, ki so danes še nujne pri vsakem delu te vrste, vendar pa upam, da bom z njo bistveno pripomogel k pregledu celotne literature o tem vprašanju.

Bibliografija obsega objave o problemu Julijske krajine, vključuje zato tudi nekaj objav, ki so s tem problemom v najožji zvezi (italijansko-jugoslovanski odnosi, italijanski okupatorski režim, nekaj del o Dalmaciji), ne pa tistih publikacij o kakršnem koli predmetu v Julijski krajini, ki z njenim problemom niso niti v direktni niti v indirektni zvezi. Časovno ona vključuje razdobje same vojne, ki tvori v tem oziru s povojno dobo eno samo celoto, začenja praktično z letom 1942, ko so izšle prve meni znane publikacije, medtem ko so od starejših del upoštevana le ona, ki so bila v tem razdobju ponatisnjena; zaključuje s septembrom 1947, ko je stopila mirovna pogodba z Italijo v veljavo; iz temu terminu neposredno sledečih mesecev sem vključil le nekaj knjižnih objav in prevodov govorov in izjav, govorenih oz. podanih že prej. Publikacij, ki govore o stanju, kakršno je nastalo po sklenitvi pogodb, nisem vključil. Ker je problem Julijske krajine aktualen pod perspektivo, da bo os izgubila vojno, sem izločil maloštevilne nemške,

književnih radova u časopisima N. R. Hrvatske za godinu 1945 i 1946, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1948. — Bibliografija Srbije 1947. Izdanje Ureda za informacije pri Predsedništvu vlade N. R. Srbije, [Beograd] 1948. — Gradja za bibliografiju o narodnooslobodilačkoj borbi (knjige, brošure, listovi, časopisi, bilteni). Izdanje Direkcije za informacije pri vladi FNRJ. (Stampano kao rukopis [Beograd 1948] slabo!) — Jugoslovenska bibliografija 1945. Jugoslovenska knjiga, Beograd 1947.

² Tržaška bibliografija. Bibliografsko-informativna revija. Izdaja Narodna in študijska knjižnica v Trstu, 1948, leto I, štev. 1 (od maja 1945 do septembra 1947).

³ Bruno Nice, La questione della Venezia Giulia nella letteratura di un triennio (1945—47). L'Universo, rivista dell'Istituto Geografico Militare, XXIX, Firenze 1949, No 1, Gennaio—Febbraio 1949, str. 29—41.

fašistične, ustaške in od okupatorja kontrolirane publikacije, kar spada vse v okupatorsko bibliografijo in bibliografijo okupiranega ozemlja, vključil pa vse publikacije, napisane pod perspektivo poraza osi, ne glede na njihovo tendenco. Bibliografija neče vključiti samo znanstvene literature, ampak služiti tudi kot gradivo za politično zgodovino problema; zato so vključena dela, interesantna s političnega vidika, čeprav za resno diskusijo popolnoma nevzdržna. Od uradnih dokumentov so vključeni le tisti, ki o problemu nekaj trdijo in dokazujejo, n. pr. govori predstavnikov in memorandumi, ne pa n. pr. teksti pogodb. V snovnem oziru nisem upošteval samo samostojnih knjižnih publikacij, ampak tudi članke v zbornikih in revijah; vem, da je zaradi tega bibliografija prav posebej nepopolna in izbor do neke meje subjektiven, a nekatere publikacije v revijah so tako važne in povezane s knjižnimi, da bi predstavljalo večjo škodo za cilj bibliografije, če bi jih izločil. Časnikov seveda nisem mogel upoštevati, prav tako ne netiskanih virov (omenjenih je le nekaj ciklostiranih izdaj, ki so v najožji zvezi s tiskanimi), saj ni bil moj namen dati pregled vseh virov za zgodovino problema. Stremel sem za tem, da dobim vsako publikacijo v roke, da zberem potrebne bibliografske podatke in da v kratki beležki označim njen značaj in vsebino, kar seveda ne predstavlja izčrpane ocene publikacije; redke publikacije, ki jih poznam le iz bibliografij, so označene z zvezdico in nimajo beležk, na nekatere druge opozarjam v beležkah k delom, ki jih omenjajo. Upam, da bo bibliografija o tem za nas tako vitalnem problemu v tej obliki uporabna in da bo mogoče vrzeli naknadno izpopolniti v zvezi z nadaljevanji bibliografije, ki bodo obsegala razdobje po septembru 1947, ko že izhajajo nova dela o tem problemu.

Bibliografije so navadno urejene po alfabetskem sistemu. V tem primeru bi pa alfabetska razporeditev ne bila primerna iz več razlogov: anonimna in kolektivna dela, ki so izšla v več jezikih, bi se pojavljala v bibliografiji na različnih mestih ali bi bilo pa potrebno z beležkami opozarjati na drugo mesto; skupine del, ki tvorijo organsko celoto, n. pr. memorandumi in njihovi ameksi, bi ne bile zbrane na istem mestu; pri taki seriji publikacij, ki so izhajale tekom 6 let v menjajočih se političnih situacijah in bile pisane z različnih vidikov, bi alfabetska razporeditev zabilisala historično linijo razvoja borbe, ki jo je v teh publikacijah sicer mogoče najti. Zato sem razdelil publikacije po kronološkem kriteriju v tri skupine, pri vsaki skupini ločil publikacije po pripadnosti avtorjev oz. izdajateljev v več podskupin in pri vsaki od teh povedal v podnaslovu, po kakšnem kriteriju so publikacije razvrščene. Da pa omogočim hitro uporabo bibliografije, sem dodal na koncu register avtorjev, anonimnih in kolektivnih publikacij v alfabetskem redu.

Jasno je, da odgovora na vprašanje o zgodovinskem razvoju tega problema ne smemo iskati samo v knjigah in revijah in člankih. Napačno bi bilo tudi sklepati iz samega števila publikacij na intenzivnost interesa na tem vprašanju; tako se je n. pr. narodnoosvo-

bodilno gibanje jugoslovanskih narodov dolgo časa moralo boriti drugače in ne z izdajanjem knjig in revij in v času najtežje borbe z okupatorjem zanj tudi ni bilo oportuno postavljati v ospredje diskusije o mejah. Vendar pa mislim, da je že iz tega pregleda mogoče videti, da se začne sistematično delo tudi na tem polju takoj, ko so bili dani prvi pogoji, medtem ko so delo in rezultati jugoslovanske emigracije tudi v tem oziru bedni, interes naših izseljencev živ, italijanski emigranti v Ameriki agilni, ameriška in angleška javnost pa — z redkimi izjemami — do naših zahtev nerazpoložena. V letu 1945 in 1946 je nastala nato o našem problemu obsežna literatura pri nas, v Italiji in do neke mere tudi drugod; čitatelj si more sam ustvariti sodbo o tej literaturi, o delu, ki ga vsebuje, o njenem značaju in o utemeljenosti argumentov in stališč, ki jih je zastopala ena in druga stran.

Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri mojem delu, zlasti pa Institutu za narodnostna vprašanja pri univerzi v Ljubljani, Muzeju narodne osvoboditve v Ljubljani, Institutu za mednarodno politiko in gospodarstvo v Beogradu in Narodni in študijski knjižnici v Trstu.

A. Do maja 1945

I. Publikacije jugoslovanskega narodnoosvobodilnega gibanja (v kronološkem in vsebinskem redu)

1. Pavle Vilhar: **O slovenskih mejah.** 1945. Izdala Agitacijsko-propagandistična komisija pri Centralnem komitetu Komunistične partije Slovenije. »Primorski ponatis«. 22 str. 8°.

Pravi avtor te brošure je Lovro Kuhar (Prežihov Voranc), napisal jo je še 1942 pred svojo aretacijo in od nje obstoje poleg tu omenjene tiskane še štiri ciklostirane izdaje. Brošura se načelno izjavlja za združitev Slovencev na podlagi etničnega principa in sicer v tem smislu, da pripadajo mesta podeželju in da se ne priznavajo rezultati potujčevanja v dobi imperializma.

2. Josip Smolaka: **O razgraničenju Jugoslavije s Italijom.** »Nova Jugoslavija«, 7—10, junij—julij 1944. 4°.

— Split 1945. 91 str. 16°.

—: **O razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo.** Prevedeno iz »Nove Jugoslavije« št. 7—10, junij—julij. [Slovensko osvobojeno ozemlje] 1944. 24 str. 8°.

—: **The Yugoslav-Italian Frontier Question.** Royal Yugoslav Government Information Department. Reprint. [London 1944.] 12 str. 4°.

—: **Delimitacion de Fronteras entre Yugoslavia e Italia.** Por el —. Punta Arenas. Chile (marec 1945). 20 str. 8°.

V tem članku daje tedanji poverjenik za zunanje zadeve NKOJ-a kratek diplomatski historiat vprašanja, polemizira nato proti mnenjem G. Salveminija (štev. 40 te bibliografije) in trem izjavam grofa C. Sforze, ki mi ob sestavljanju te bibliografije niso bile pristopne, ter zastopa tezo, da se mora izvršiti bodoča razmejitev na podlagi etnične meje med Slovenci in Italijani, ob istočasni zaščiti italijanskih manjšin v Jugoslaviji, med drugim tudi z municipalno avtonomije Trsta in Reke. Prim. tudi štev. 4 te bibliografije.

3. **Tito: Tudje nečemo, ali svoje ne damo.** Govor maršala Tita prilikom proslave dvogodišnjice osnivanja Prve dalmatinske udarne brigade 12 septembra 1944. Nova Jugoslavija br. 13—14, oktober 1944. Str. 1—3. 4°.

—: **Naši bratje v Istri, Slovenskem Primorju in na Koroškem bodo osvobojeni in združeni v novi domovini.** Tiskala Partizanska tiskarna [1944]. 6 str. 8°.

—: **Dei diritti e dei confini della nuova Jugoslavia federativa e democratica.** Discorso del Maresciallo Tito. Edizione dell'Ufficio politico dell'unità italiane nell'NOV in PO Slovenije (nell'Esercito di Liberazione Nazionale di Slovenia). Stampato nella Tipografia »Triglav« [1944]. 8 str. 8°.

Znameniti prvi govor maršala Tita o vprašanju naših meja; tu navajam poleg ene od obeh prvih srbohrvatskih le eno slovensko in eno italijansko izdajo, ki pa ne objavljata v celoti tega govora, ki je bil tiskan še v mnogih brošurah in je ponatisnjen v »Borbi za oslobodjenje Jugoslavije« (štev. 5 te bibliografije).

4. **Јосип Сподлака: О разграничењу Југославије с Италијом.** 6. Издање Нове Југославије. Београд 1944. 71 str. 8°.

—: **Was ist mit Triest?** (Zürich) 1945. Literaturvertrieb der Partei der Arbeit. 89 str. 8°.

Publikacija vsebuje dva dela: ponatis članka pod istim naslovom iz Nove Jugoslavije (štev. 2 te bibliografije) in razpravo »Narodno pravo Južnih Slovena i italijanski nacionalizam« (datirano v brošuri »juni 1944«, a napisano kasneje, ker citira v njej še kasnejše izjave), kjer avtor polemizira proti izjavam G. Salveminija v newyorškem New Free World oz. priloženi Round Table No. 20 (štev. 65 te bibliografije), manifestu nekaterih ameriških Italijanov v Life od 12. junija 1944 (štev. 44 te bibliografije), predavanju grofa C. Sforze v Rimu 20. avgusta 1944, predavanju B. Croceja v Rimu 21. septembra 1944 in članku R. Pacciardija v La Voce Repubblicana 7. septembra 1944 (te izjave mi ob sestavljanju bibliografije niso bile dostopne), in daje zanimive podatke zlasti iz diplomatske zgodovine. Nemška izdaja vsebuje (na uvodnem mestu) kratko biografijo maršala Tita, nato pa prevod obeh razprav J. Smodlake.

5. **Јосип Броз-Тито: Борба за ослобођење Југославије.** Чланци и говори из народно-ослободилачке борбе 1941—1944. Издавачка књижара »Култура«, Београд 1944. 261 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

—: **Борба за ослобођење Југославије 1941—1945.** (Београд), Култура 1947. 304 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

—: **Borba za osvoboditev Jugoslavije.** Članki in govori iz narodnoosvobodilne borbe 1941—1945. Slovenska izdaja. Beograd, Državna založba Jugoslavije 1945. 270 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

Od te knjige maršala Tita, kjer so objavljene tudi izjave o Julijski krajini, navajam prvo srbsko izdajo (obsega dobo do 13. novembra 1944), zadnjo srbsko izdajo (obsega dobo do 9. maja 1945 in dopolnjuje prvo izdajo za starejšo dobo s pozneje ugotovljenimi teksti) in slovensko izdajo (prevedeno iz prve hrvatske, ki je popolnejša od prve srbske in dopolnjena za čas od 13. novembra 1944 do 9. maja 1945 s teksti, ki niso vsi isti kakor v zadnji srbski izdaji). V pripombah na koncu vseh izdaj je navedeno, kdaj in kje so bile podane izjave in napisani članki in kdaj in kje so bili prvič objavljeni.

6. **Edvard Kardelj: Pot nove Jugoslavije.** Članki in govori iz narodnoosvobodilne borbe 1941—1945. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1946. 544 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

—: **Пут нове Југославије.** Чланци и говори из народноослободилачке борбе 1941—1945. Београд—Загреб, Култура 1946. 570 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

V tej knjigi (slovenska izdaja ima nekaj več člankov) so ponatisnjeni tudi članki in govori o Julijski krajini, seveda le do konca 1945; v opombah na koncu knjige je navedeno, kje in kdaj so bili prvič tiskani.

7. **The Liberation of the Yugoslav Littoral.** Published by the United Committee of South Slavs in London, 1945. 32 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Ta publikacija, ki je izšla v začetku 1945, vsebuje predgovor A. J. P. Taylorja (*The Frontiers of Italy and Yugoslavia*) in članke Fr. Zwitterja (*Slovenes and Italians*, napisano v partizanskih februarja 1944), J. Smodlake (*Frontier Adjustments between Yugoslavia and Italy*, isto kakor številka 2 te bibliografije) in M. S. Petrovića (*A Problem of Conscience*).

8. **Les revendications yougoslaves envers l'Italie.** Légation de Yougoslavie, documentation yougoslave no 5. Berne, le 1er mars 1945. 8°.

Kratek, dober, informativen pregled problema; ponatis izjave maršala Alexandra od 27. februarja 1945.

9. **Stanko Peterin: Il nuovo potere popolare e la minoranza nazionale italiana.** Edizioni del »Nostro Avvenire«, Stamparia »Tri-
lof« 1945. 21 str. 8°.

Avtor, tedaj javni tožilec za Slovensko Primorje, govori v tej brošuri, napisani še pred majem 1945, o položaju italijanske manjšine v okviru nove organizacije ljudske oblasti.

10. **Leto borb ob Soči.** September 1943—1944. Izdal Propagandni odsek IX. korpusa NOV in POJ. Izdelala CVTDK »Tone«.

Tiskala tiskarna »Slovenija«. [1945.] Ciklostil, 90 str. + 3 slike v prilogah. 4°.

Ta zbornik, sestavljen iz prispevkov raznih avtorjev (Jože Vilfan, Lado Ambrožič in dr.) in izdan v času borb, predstavlja prvi poskus prikazati v celoti partizansko borbo na Primorskem.

11. **Eno leto IX. korpusa.** CVT DK Tone. Izdal Propagandni odsek IX. korpusa NOV in POJ 1945. Ciklostil, 90 str. z 1 sliko, 2 tabelama in 1 diagramom v prilogah. 8°.

Ta zbornik, ki mu je predgovor datiran z novim letom 1945, predstavlja drugi poskus prikazati v celoti borbo na Primorskem.

12. **Šime Balen: Istra u narodno-oslobodilačkoj borbi.** [Split], izdanje »Vjesnika« 1945. 24 str. 8°.

—: **Istra v narodno-osvobodilni borbi.** 1945. Tehnika Štaba baze Jugoslovanske Armade Bari. Ciklostil, 24 str. 8°.

Zelo kratek pregled, napisan še v času borb.

13. **Istra u narodno-oslobodilačkoj borbi.** Propagandno odjeljenje komande Jugoslovanske mornarice. (1945.) 64 str. 8°.

Brošura, tiskana še med vojno, vsebuje članke: Josip Smodlaka, Narodno pravo Južnih Slavena i talijanski nacionalizam (ponatis iz brošure štev. 4 te bibliografije); Š. Balen, Istra u Narodno-oslobodilačkoj borbi (ponatis iz štev. 12 te bibliografije); M. Marinko, Oslobodilačka borba u Slovenskom Primorju (specifične poteze te borbe).

14. **Саопштења бр. 1—6 о злочинима италијанских и немачких окупатора.** Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Демократска Федеративна Југославија. Београд 1944. 120 str. 8°.

Саопштења бр. 7—33 о злочинима окупатора и њихових помагача. Демократска Федеративна Југославија. Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Државна штампарија. Београд 1945. Str. 121—400. 8°.

Саопштења бр. 34—53 о злочинима окупатора и њихових помагача. Демократска Федеративна Југославија. Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Државна штампарија. Београд 1945. Str. 401—632. 8°.

Саопштења бр. 66—93 о злочинима окупатора и њихових помагача. Федеративна Народна Република Југославија. Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Државна штампарија. Београд 1946. Str. 633 до 859. 8°.

Ta serija publikacij Državne komisije za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev (obvestila štev. 54—65 niso izšla v tisku, kakor je razvidno iz sklenjene paginacije) vsebuje — kljub nekaterim napakam v podrobnostih — zelo važne podatke o okupatorskem režimu ne samo za vse od Italijanov okupirane pokrajine stare Jugoslavije, ampak tudi za Julijsko krajino in to od 1918 dalje.

15. **Dokumenti o zločinima talijanskog okupatora.** Zemaljska komisija Hrvatske za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača. Šibenik 1945. 125 str. + 1 list popravkov. 8°.

Nekaj dokumentov iz Dalmacije; citirani originalni teksti (značilna mesta), zraven hrvatski prevodi, dodan komentar, predgovor datiran iz Šibenika aprila 1945.

II. Publikacije naših izseljencev

(v kronološkem redu)

16. **Josip Mohorovicic: Yugoslav Population Under Italy,** Yugoslavia, Vol. I, No. 2, November 14, 1942, Ridgefield, Conn., str. 3, 8. 4°.

Članek se zavzema za priključitev teh Jugoslovamov Jugoslaviji; nastal je ob priliki pisma grofa Sforze (ki govori o persekucijah italijanskega režima proti antifašističnemu gibanju, ne da bi omenil, da gre pri tem za Hrvate in Slovence), vsebuje citate zanimive, meni sicer nedostopne izjave Guglielma Ferrera in je bil prvotno namenjen za New York Times, ki ga ni objavil.

17. **Italy's Peace Drive,** Yugoslavia, Vol. II, No. 5, April 26, 1943, Ridgefield, Conn., str. 8, 4°.

Ponatis članka M. W. Fodora iz Chicago Sun od 30. marca 1943, ki zahteva, da Italija odstopi jugoslovanske pokrajine, anektirane po prejšnji vojni.

18. **The Problem of Trieste,** Yugoslavia, Vol. II, No. 5, April 26, 1943, Ridgefield, Conn., str. 4, 4°.

Polemika proti članku Luigija Sturza v Foreign Affairs od aprila 1943, kjer je — po navedbah polemika — Sturzo pripravljen na odstop Zadra Jugoslaviji in na diskusijo o Reki, a na nikako večjo spremembo (prim. šte. 29 te bibliografije).

19. **L. R. Bester: Letter to Mr. Maestro,** Yugoslavia, Vol. II, No. 7, August 6, 1943, Ridgefield, Conn., str. 2—3, 4°.

Polemika o vprašanju Julijske Krajine proti pismu, objavljenem v prejšnji (meni nepristopni) številki iste revije.

20. **Louis Adamic: A Telegram to President Roosevelt,** Yugoslavia, Vol. II, No. 7, August 6, 1943, Ridgefield, Conn., str. 12, 4°.

— The Bulletin of the United Committee of South-Slavic Americans, Vol. I, No. 1, September 7, 1943, New York, str. 6. 4°.

Telegram, poslan 26. julija 1943, na dan po padcu Mussolinija, opozarja na problem jugoslovanskega ozemlja pod Italijo, ki mora po vojni pripasti; bodoči jugoslovanski demokratični federativni državi.

21. **Louis Adamic: My Native Land.** By —. Book Find Club, New York. By arrangement with Harper & Brothera (1943), VI + 506 str. 8°.

V tej knjigi, ki je odigrala tako važno vlogo pri razširjanju resnice o borbi proti okupatorjem in o narodnoosvobodilnem gibanju v Jugoslaviji, je kot »Appendix II« objavljena študija »The problem of Trieste, By Ivan Tschok« (str. 484—504, prim. štev. 30 te bibliografije).

22. **The Italo-Yugoslav Frontier.** Articles by Ivor Thomas, M. P., and Mato Vučetić. Introduction by Louis Adamic. July 1944. Published by Slovenian American National Council, Chicago, Illinois, USA, 8 str. 8°.

Brošura vsebuje ponatis članka laburističnega poslanca I. Thomasa v londonski reviji Free Europe 7. aprila 1944 (članek mi ob sestavljanju bibliografije ni dostopen; iz brošure sledi, da je avtor že prej pisal o tem vprašanju v Evening Standard in v Contemporary Review), ki se zavzema za delitev Julijske Krajine v jugoslovanski, italijanski in internacionalizirani del s Trstom, ponatis članka M. Vučetića iz iste revije od 21. aprila 1944, ki se zavzema za priključitev Julijske krajine Jugoslaviji, in uvod, kjer se Louis Adamič zavzema za Vučetićevo stališče.

23. **Yugoslavia and Italy** by J. B. Tito, Josip Smodlaka, Fran Barbarich [!]. Edited, with a Foreword by Louis Adamic. The United Committee of South-Slavic Americans, New York, N. Y. [1944], 31 str. 8°.

Vsebina: Adamičev predgovor, datiran 1. oktobra 1944; izjava maršala Tita od 12. septembra 1944 (prim. štev. 3 te bibliografije) in njen odmev po New York Times; članek J. Smodlake (štev. 2 te bibliografije); skrajšan ponatis članka F. Barbalića v Slavonic & East European Review, London, julij 1936.

24. **Drago Marušič, Prospecta for 1945.** by —. Slovenian American National Council, Chicago, Illinois [1945], 16 str. 8°.

V tej publikaciji, ki prav za prav nima skupnega naslova, je objavljena poleg že omenjenega Marušičevega članka (ponatis iz Labor Monthly, London) diskusija o problemu Trsta 5. decembra 1944 v British and Central European Chamber of Commerce, ki so se je udeležili Drago Marušič, J. Koce in A. J. P. Taylor (ponatis iz Central European Trade Review, Jan. 1945), obstoja torej iz ponatsov dveh publikacij, ki mi pri sestavi te bibliografije ništa bili dostopni.

III. Publikacije jugoslovanskih emigrantov

(v kronološkem redu)

25. **Ethnography of the North-West Frontier of Yugoslavia with Germany on the North, and Italy on the West.** [London 1942.] 16 str. + 15 listov kart + ena karta v prilogi. Fol.

Uvod te publikacije, ki so pri njej očitvidno sodelovali emigranti okrog tedanje jugoslovanske vlade v Londonu, je podpisal G. M. S. Leader (nekdaj pri rudniku v Mežici), sestavljen pa je na nekoliko

paradoksen način v glavnem iz angleških citatov o slovenski zgodovini in o etničnem stanju v Julijski krajini in na Koroškem; reproducirane karte različne provenience naj bi dale sliko o etničnem stanju v teh dveh pokrajinah, izbrane pa so karte, ki so tako zelo netočne in sicer skoraj izključno v našo škodo, da si čitatelj iz reproduciranih kart in iz karte v prilogi, ki jih nekako resumira, ne more ustvariti jasne slike in da je celotni vtis za nas mnogo bolj škodljiv kakor koristen.

26. **Boris Furlan: Persecution and Denationalization of Slovenes and Croats by the Italians and Germans.** Address by — at the Slovene National Hall, Holmes Avenue, Cleveland, Ohio, March 8, 1942 (Cleveland, Ohio, 1942), 11 str. 8°.
- Zelo kratka skica o nacionalnem preganjanju v Italiji in na Koroškem.
27. **Joseph Clissold: The Slovenes Want to Live.** By —. Published by the Yugoslav Information Center, New York [1942], 48 str. 8°.
- Skica slovenske zgodovine in prvega razdobja okupacije, v podrobnostih precej mapak, a v celoti se je avtor odločno zavzel za združitev vsega slovenskega ozemlja v Sloveniji in Jugoslaviji; njegova brošura je v kričecem nesoglasju s kasnejšo in — kakor mi je mogoče trditi danes v razliki od domnev g. Salveminija (štev. 133 te bibliografije) — tudi s tedanjo uradno britansko politiko in ima pač samo propaganden značaj (avtor je bil prej ataše konzulata v Zagrebu).
28. **Ivan M. Čok: Memorandum of the Committee of the Yugoslavs from Italy about the Yugoslavs, that is Slovenes and Croats, under Italy, and their aspirations and claims.** Presented by —, acting as President (New York 1942). 10 str., karta v prilogi. 4°.
- Maló stvarna deklaracija, v zaključku poudarjanje, da je njen avtor pooblaščen, da govori v imenu Slovencev in Hrvatov iz Italije.
29. **Ivan M. Tchok: Italy After Mussolini.** By —, Yugoslavia, Vol. II, No. 5, April 26, 1943. Ridgefield, Conn., str. 1—2. 4°.
- Polemika proti članku znanega italijanskega politika Partito Popolare Luigia Sturze v Foreign Affairs od aprila 1943, kjer se Sturzo v polemiki s Stephen King-Hallom v Picture Post in Wickhamom Steedom zavzema za teritorialno integriteto Italije; omenjeni članki mi ob sestavljanju bibliografije niso bili dostopni.
30. **Ivan M. Tchok: The Problem of Trieste.** By —, (Chicago, Illinois 1943). IV + 24 str. 8°.
- : **El problema de Trieste.** Traducido de la version original inglesa, publicada en el Apéndice II del libro *My native Land* (Mi Tierra Natal) del escritor esloveno norteamericano Louis Adamić (Harper & Brothers, New York and London, 1943) per Natalio Brzović R. — Imprenta Jugoslava. Punta Arenas. — Chile. [1945]. 30 str. 8°.
- Ta brošura, tiskana v angleščini tudi kot dodatek L. Adamičevi knjigi »My Native Land« (štev. 21 te bibliografije), se zavzema za priključitev Trsta Jugoslaviji, daje pa precej nesistematičen pregled vsega problema.

31. **Francis Gabrovšek: Yugoslavia's Frontiers with Italy.** (:Trieste and its hinterland:) By —. Published by Yugoslav Information Center, New York, N. Y. [1943]. 67 str. 8°.

Kompilacija prejšnje literature za razne strani problema; hoteno nejasna in netočna slika za dobo po aprilu 1941; brošura izraža mnenje nekaterih krogov emigrantske vlade.

32. **The Yugoslav-Italian Frontier.** (:Trieste and Hinterland:) — (:With a foreword by John Parker, M. P.): — (:Yugoslav Documents No. 3.): Published by the Yugoslav Government Information Department, London (1943), 56 str. 8°.

Publikacija jugoslovanske emigrantske vlade; v argumentaciji je več netočnosti, prikazovanje stanja po 1941 je hoteno nejasno; predgovor priporoča samo ponovno preštudiranje problema in revizijo meje.

33. **A. E. Moodie: Slovenia, an Area of Strain.** By —. (:Yugoslav Documents No. 4:) London 1943. 24 str. 8°.

Predavanje dr. A. E. Moodie-ja v Le Play Society 1. junija 1943, kjer je historično in geografsko prikazana teza o Sloveniji kot »zemlji napetosti« na za Slovence simpatičen način, in dodatna politična izvajanja predsedujočega dr. M. Kreka, kjer je seveda doba po 1941 le omenjena in to na hote netočen način.

34. **Pero Digović: La Dalmatie et les problèmes de l'Adriatique.** Lettre-préface Ivan Meštrović. Lausanne. Librairie de l'Université — F. Rouge & Cie S. A. 1944. 573 str., 5 kart in slik v prilogah. 8°.

Knjiga dolgovезno prikazuje zgodovino, etnično stanje, ekonomsko stanje Dalmacije; cilj avtorja, ki je sredi vojne kot mačkovski agent odšel v Švico, je nekaka razširjena NDH brez Pavelića. Prim. štev. 35 te bibliografije.

35. **Pero Digović et Frano Goranić: La Haute Adriatique et les problèmes politiques actuels.** Fiume, Istrie, Goritie, Trieste. Avec trois cartes. Librairie de l'Université F. Rouge & Co S. A., Lausanne [1944], 286 str. Dve karti v prilogah. 8°.

Ta knjiga je bila objavljena pod imenom P. Digovića, ki je v času vojne emigriral kot mačkovski agent, in (izmišljenim) imenom F. Goranića. Predgovor in prvi del predstavlja površno obdelano in neurejeno sliko političnih in diplomatskih dogodkov zadnjih desetletij s tendenco olepšavanja Mačka in hrvatskega episkopata, pri čemer so omenjanja partizanov nejasna, a včasih vendar značilna. Drugi in tretji del predstavljata nekako prvo redakcijo knjige »La Marche Julienne« (štev. 81 te bibliografije); po informacijah avtorjev jim je P. Digović odnesel, spremenil in objavil rokopise, ne da bi jih vprašal za dovoljenje.

36. **Ivan Čok: Yugoslavia and Italy.** The Central European Observer, XXI, No. 20, (London), September 1944. Str. 300. 4°.

Kratka in fragmentarna polemika proti knjigi G. Salvemini-ja (štev. 40 te bibliografije).

37. **Ivan M. Čok, Jugoslovanski odbor iz Italije — National Committee of Yugoslavs from Italy.** —, President. London 1944. 3 str. 4°.

—: **Primorska poslanica vrhunskim zastopnikom treh velesil, Bazovica IV, štev. 155, Kairo, 19. novembra 1944.** Str. 3—5, 4°.

—: **Il Memorandum del Comitato nazionale degli Jugoslavi d'Italia.** Realtà politica, I, N. 4, Roma, 5 febbraio 1945. Str. 12 do 14. 4°.

Londonski memorandum od 6. oktobra 1944 avtorja, ki se ima še vedno za kompetentnega govoriti v imenu Slovencev in Hrvatov iz Italije; le malo bolj stvaren kakor štev. 28 te bibliografije; italijanski prevod netočen, opremljen s polemичnim uvodom redakcije.

38. **Ivan M. Čok: The First to resist.** Story of the First Underground Movement in this War. By —. Preface by W. J. Rose. London, 1945. The New Europe Publishing Co., Ltd. London. 64 str. 8°.

Ta publikacija, ki je izšla pred koncem vojne, govori o tržaškem procesu 1941 in dogodki pred njim ter vsebuje nekaj zanimivih podatkov in izjav, je pa vse prej kakor jasna in zanesljiva slika začetkov antifašističnega gibanja v Julijski krajini.

39. **Ivan Rudolf: Qu'est-ce que divise Yougoslaves et Italiens?** (:quelques documents:). Recueillis par —. Le Caire, 1945. Šotorske knjižnice 23. zvezek. 16 str. + karta v prilogi. 8°.

Nekaj ekscerptov in citatov iz publikacij o vprašanju.

IV. Italijanske publikacije

(v kronološkem redu)

40. **Gaetano Salvemini and George La Piana: What to do with Italy.** By —. New York, Duell, Sloan & Pearce 1943. 8°.

V tem sicer interesantnem delu se na str. 209—211 profesor zgodovine na harvardski univerzi in nekdanji italijanski socialistični poslanec Gaetano Salvemini zavzema za razmejitev na podlagi Wilsonove linije ob istočasni garanciji za slovensko manjšino zapadno od nje. Njegovi predlogi in argumentacija so podlaga za kasnejše uradno stališče Italije. V slovenščino je bil preveden in komentiran ta pasus v listu nacionalističnih emigrantov Bazovica, št. 100 sl., Kairo 27. II. 1944, njegovi predlogi so bili upravičeno kritizirani; z naše strani (prim. n. pr. štev. 2 in 4 te bibliografije).

41. **Marcello Maestro: Italy and Yugoslavia.** Yugoslavia, Vol. II, No 10, November 3, 1943, Ridgefield, Conn., str. 7—8. 4°.

Pismo, ki se zavzema za prijateljstvo in carinsko unijo, kar bo vse zmanjšalo pomen meje in omogočilo njeno rešitev na podlagi Wilsonove linije ali zaščite manjšin; polemika redakcije revije proti temu stališču, kjer se med drugim navaja tudi meni nedostopna izjava grofa Sforze pred odhodom v Italijo.

42. **Gaetano Salvemini: Address given by** — in Faneuil Hall, Boston, Mass. on December 19th, 1943. 3 str. 4°.

V tem govoru (separat iz kake revije?) avtor zastopa tudi mnenje, da je treba odstopiti »vzhodni del«^o Julijske krajine Jugoslaviji (prim. štev. 40 te bibliografije).

43. **Trieste. Venti secoli d'italianità. Quaderni della ricostruzione.** Comitato per la ricostruzione nazionale. Roma 1944. 18 str. 8°.

Pomen te anonimne brošure, datirane Rim, maja 1944, in tiskane oktobra 1944, je v tem, da je to prva publikacija po kapitulaciji Italije, ki ima izrazito šovinističen, deloma fašističen značaj, kakor je ugotovila tudi tedanja italijanska novinska kritika, in je odprto sovražna novi Jugoslaviji in Sovjetski zvezi.

44. **An Italian Manifesto.** Ponatis iz Life, 12. junija 1944. (New York.) 4 str. 4°.

Ta manifest, podpisan od historikov Georgea La Piane in Gaetama Salveminja, literarnega historika Giuseppa Antonia Borgeseja, umetnostnega historika Lionella Venturija, republikanskega politika Raddolfa Pacciardija in dirigenta Artura Toscaninija, vsebuje iste ideje kakor knjiga obeh na prvem mestu imenovanih podpisnikov »What to do with Italy«^o (štev. 40 te bibliografije): ostro se kritizira reakcionarna angloameriška politika do Italije, nekatera kompaktna slovanska ozemlja naj Italija odstopi, a na drugi strani se zahteva, da se preprečijo načrti, »da bi se od živega telesa Italije odtrgale tako italijanske dežele in mesta kakor je Trst«^o.

45. **Carlo Sforza: L'Italia e la pace europea.** Politica Estera, I, 1944, N. 6 (julij).

Med drugim teza o Rapallu kot sporazumni pogodbi, fašisti so pozneje s svojim šovinizmom vse pokvarili. Avtor brani Rapallo tudi v nekem članku v Foreign Affairs (prevod v L'Eco, štev. 1, april 1944), kjer pripušča le možnost, da bi postala Reka sedež novega Društva narodov, ki bi mu Italija in Jugoslavija odstopili nekaj ozemlja.

46. **Gaetano Salvemini: The Frontiers of Italy.** By —. Foreign Affairs, an American Quarterly Review (New York), Vol. 23, No. 1, October 1944. Str. 57—65.

Avtor ponovno zastopa mnenje o razmejitvi na podlagi Wilsonove črte ob mednarodni garanciji za manjšine v obeh državah (prim. štev. 40 te bibliografije).

47. **Giusto Montemuliano: Trieste la bellissima preda.** Lavoro I, No 1, Roma, 12 ottobre 1944. Str. 5—6. 4°.

Šovinistični avtor negira ekonomski pomen Trsta za Jugoslavijo (na podlagi stanja 1938!) in tudi, da je Trst sploh važen le kot industrijsko središče, ne pa skoraj nič več kot pristanišče, da bi tako negiral pomen zaledja za Trst.

48. **Lo sfacelo del nostro Esercito nella Penisola Balcanica.** (Pagine di un diario.) La Rinascita, I, No. 4, ottobre-novembre-dicembre 1944. Str. 19—22. 4°.

Dnevnik o dogodkih septembra 1943 v Dalmaciji.

49. **Julianus: La questione della Venezia Giulia.** *Politica Estera* I, Roma 1944, No. 11—12. 4°.

Pripadnost Italiji se utemeljuje z argumenti kakor: ta pokrajina je pripadala v zgodovini vedno Italiji, mesta in kultura so italijanski, Italija je tu mnogo investirala, italijanski okupatorji so v času vojne šteli prebivalstvo Jugoslavije (isto tezo specialno za žide hoče braniti Verax v članku *Italiani ed ebrei in Jugoslavia*, *Politica Estera* I, N. 9, oktober 1944).

50. **Luigi Sturzo: Italy and the New World Order.** Mac Donald & Co, London 1944.

V tem delu, ki ga poznam le po poročilu v *Politica Estera* II, jan. 1945, polemizira nekdanji šef Partito Popolare z mnenji Wickhama Steeda in Stephena King-Halla (ta v *Picture Post*, 21. nov. 1942) in se zavzema za nespremenjene meje, pripušča kvečjemu možnost nove neodvisne Reke in male sporazumne korekture.

51. **Italia e Jugoslavia.** *Rinascita* II, N. 1, Roma, Gennaio 1945. Str. 4—5. 4°.

Tedaj je stališče KPI: kraji z neitalijanskim prebivalstvom ne morejo ostati v Italiji, za rešitev težkih problemov, ki se bodo pojavili, je pa treba težiti za sporazumno rešitvijo; obenem se odbijajo očitki nacionalistov komunistom, opozarjajoč na to, da niso komunisti oni, ki so preganjali slovansko prebivalstvo in organizirali napad na Jugoslavijo l. 1941 (isti polemični značaj imata članke »Batti, ma ascolta!« v februarški in »Manifestazioni nazionalistiche« v marčni številki »*Rinascita*« in deloma še Togliattijev članek »*La questione di Trieste*« v aprilski številki, ki pa že kaže prehod na izrečno negativno stališče do jugoslovanskih zahtev v članku štev. 55 te bibliografije).

52. **L'aspetto economico delle frontiere Italo-Jugoslave.** *Affari Internazionali*, I, N. 2, Roma, 15 febbraio 1945. Str. 7—8. 4°.

Ponatis iz newyorškega *Il Mondo*, nov. 1944, ki mi ni na razpolago; se zavzema za Wilsonovo linijo, ki naj se kombinira z določenimi ekonomskimi sporazumi.

53. **Ferdinando Milone: Il Confine Orientale.** Edizioni Gufo, Mario Fiorentino editore, Napoli (1945). 158 str. 8°.

V tej knjigi, ki ji je predgovor datiran z aprilom 1945, zastopa avtor, profesor ekonomske geografije na univerzi v Napoliju, tezo o »prirodnih mejah« Italije na vzhodu, nadalje znane italijanske teze o etnični strukturi in ekonomskem problemu, dodaja precej obsežno bibliografijo in zastopa razmejitve, ki bi bila precej podobna oni, ki jo predlaga Salvemini (Avstrija bi dobila vzhodni del Kanalske doline, meja Jugoslavije bi šla po Nanosu in Učki).

54. **D. D. C.: Appunti sul problema della Dalmazia.** Aprile 1945. s. I. *Dalmaticus*. 101 str. 8°.

Ta šovinistična knjiga, ki ji ni bila dana širša publiciteta, je vendar značilna predvsem zaradi miselnosti, ki jo razodeva.

55. **Tergestinus: Relazione sul problema della Venezia Giulia.** *Rinascita* II, N. 4, Roma, Aprile 1945. Str. 102—105. 4°.

Ta članek v reviji KPI opisuje razne strani problema, pri čemer je zlasti pri označevanju etničnega stanja v Trstu 1910 netočen, in

odklanja tako predlog, da bi Julijska krajina v celoti ostala pri Italiji, kakor tudi predlog, da bi v celoti pripadla Jugoslaviji, ter predlaga ustanovitev vmesne države iz celotne Julijske krajine (ev. s kakimi malimi teritorialnimi odstopi Jugoslaviji, ki bi pa ne obsegali Reke), ki bi bila ali pod italijanskim ali pod mednarodnim protektoratom; če je ta predlog ostal individualen predlog avtorja, ostane pa negativno stališče do celote jugoslovanskih zahtev odslej karakteristično za politiko KPI.

56. **Giovanni Dalma: Salvemini contro Salvemini.** Affari Internazionali I, N. 4—5, Roma, 1 aprile 1945. Str. 7—9. 4°.

Polemika italijanskega nacionalista, ki so mu podatki in nazori G. Salveminija še prepopustljivi Jugoslovanom, v reviji, ki tudi sicer objavlja razne prevode novinskih člankov, pisma itd. o našem vprašanju.

57. **Guido Gigli: Problemi mediterranei.** Idee I, N. 4, Roma, Aprile 1945. Str. 9—20. 4°.

Gleda na naše vprašanje pod vidikom anglo-sovjetskega antagonizma, predlaga mejo po Wilsonovi črti ali vsaj črti, ki bi pustila ozemlje od vključno Gorice do vključno morske obale med Trstom in Pulo Italiji.

58. **G. A. Borgese: Trieste ed altri grattacapi.** Affari Internazionali I, N. 6, Roma, 15 aprile 1945. Str. 21. 4°.

Prevod članka v ameriški The Nation od 30. septembra 1944, ki mi v originalu ni bil pristopen; avtor, sopedpisnik manifesta ameriških italijanskih intelektualcev (štev. 44 te bibliografije), se zavzema za isto stališče kakor G. Salvemini.

59. **Vincenzo Torraca: Il nazionalismo adriatico.** Realtà politica I, N. 8, Roma 15 aprile 1945, Str. 10—11. 4°.

Brani proti Dalmi (štev. 56 te bibliografije) stališče Salveminija, ki je po njegovem mnenju vzvišeno nad nacionalizmi in ga stavlja za zgled tudi Jugoslovanom.

60. **Gaetano Salvemini: Trieste e Trst.** Il Ponte, Le Monnier, Firenze, Giugno 1945. Str. 175—184. 8°.

Polemika proti članku A. J. P. Taylorja »Trieste or Trst« (glej štev. 68 te bibliografije), napisana v New Yorku aprila 1945.

V. Ostale publikacije

(v kronološkem redu)

61. **Bernard Newman: The New Europe.** By —. London, Robert Hale Limited, 1942. (VIII +) 440 str. 8°.

V tej knjigi o mejah in notranjem stanju evropskih držav, kjer zastopa avtor protisovjetska stališča, ki so jih dogodki kmalu demantirali in ki so zanimiva le kot dokaz miselnosti, ki jo je mogel zastopati, se zavzema on tudi za spremembo meje med Jugoslavijo in Italijo nekako v tem smislu, da bi po nekakem plebiscitu nova meja prepustila Italiji Trst in zapadno Istro in da bi se nato izvedla zamenjava prebivalstva; prim. tudi štev. 67 te bibliografije.

62. **A. E. Moodie: The Italo-Yugoslav Boundary.** By —. Reprinted from the *Geographical Journal*, vol. CI no. 2, February 1943. [London 1943. Str. 49—65 v reviji.] 8°.

Predavanja v Royal Geographical Society 8. februarja 1943 in diskusija po tem predavanju; avtor, predavatelj geografije na londonski univerzi, označi historično in geografsko stran problema, ki jo je pozneje obsežneje obdelal v publikaciji št. 69 te bibliografije.

63. **Povojna Evropa.** Bazovica, Kairo, št. 77, 29. avgusta 1943. Str. 3—5. 4°.

Navaja vsebino idej nekega meni sicer neznanega članka izdajatelja revije *The Nineteenth Century and After*, po katerem naj bi Jugoslavija sicer dobila Julijsko krajino, zato bi pa postala sestavni del »srednje cone« med Baltiškim in Egejskim morjem, ki bi segala do sovjetskih mej pred 1939 in predstavljala seveda — čeprav to ni izrečno povedano — protisovjetski blok.

64. **The Future of Italy.** Round Table No. 17. *Free World* Vol. 6, No 2, August 1943 (New York). Str. 134—153. 4°.

Zapisnik diskusije o bodočnosti Italije, kjer se je — podobno kakor pri diskusiji nekaj mesecev kasneje, ki jo citiram po ponatisu (št. 65 te bibliografije) — govorilo tudi o mejah Italije in sta grof Sforza in republikanec *Randolfo Pacciardi* stala (prvi popolnoma, drugi v principu) v bistvu na stališču prejšnje jugoslovansko-italijanske meje, medtem ko je *Bogdan Radica* samo poudarjal, da bi z nastopom demokratičnega režima v Italiji vprašanje meja izgubilo pomen, in vprašanja spremembe meja načelno sploh ni postavil.

65. **The Battle for the Balkans.** A Round Table. *Louis Adamic*. *Louis Dolivet*. *Josef Hanc*. *Sava N. Kosanovitch*. *Bogdan Raditsa*. *Gaetano Salvemini*. *Victor Sharenkoff*. *Rustem Vambery*. *Basil Vlavianos*. *J. Alvarez del Vayo*. Reprinted from the November 1943 Issue of the *Free World Magazine for the United Committee of South-Slavic Americans*. New York. 16 str. 4°.

Zapisnik sestanka vsebuje tudi diskusijo med *L. Adamičem* in *G. Salveminijem* o bodoči razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo. *Salvemini* zagovarja *Wilsonovo* linijo, *Adamič* opozarja na druge aspekte problema in ne daje konkretnega predloga rešitve.

66. **Ivor Thomas, M.P.: The Future of Italy.** *The Contemporary Review*, No 935 (London), November 1943. Str. 262—269. 8°.

Avtor, angleški parlamentarec, se v tem članku izrečno zavzema za priključitev *Reke k Jugoslaviji*, sicer pa enostavno identificira s stališčem *G. Salveminija* (št. 40 te bibliografije); preko tega segajoče jugoslovanske zahteve so mu imperialistične.

67. **Bernard Newman: Balkan Background.** By —. London, *Robert Hale Limited* (1944). 288 str. + karta v prilogi. 8°.

V tej knjigi, napisani z izrazito reakcionarno tendenco — v poglavju o Jugoslaviji zagovarja *Dražo Mihajloviča* —, zastopa avtor glede Julijske krajine isto stališče kakor v knjigi št. 61 te bibliografije, dodaja nekaj novih detajlov in predlaga tudi zamenjavo koroških Slovencev za nemško manjšino v Sloveniji.

68. A. J. P. Taylor: *Trieste or Trst. New Statesman and Nation*, London, 9. dec. 1944. Str. 386—387. 4°.

Prvi članek oxfordskega profesorja, ki se zavzema za prključitev Trsta Jugoslaviji. Redakcija se zavaruje, da mnenje avtorja ni nujno njeno mnenje, in objavlja že v naslednji številki od 16. dec. 1944 dve nasprotujoči pismi (prim. italijanske prevode vseh treh prispelkov v *Affari Internazionali* I, N. 1, Roma, 1 febbraio 1945).

— The Bulletin of the United Committee of South-Slavic Americans. New York, Vol. III, No 1, Jan.—Febr. 1945. Str. 2—3. 4°.

Ameriški ponatis tega članka.

— by —. 7 str. 8°.

Drug ponatis tega članka brez oznake kraja, leta in izdajatelja.

69. A. E. Moodie: *The Italo-Yugoslav Boundary. A Study in Political Geography*. By —. With a foreword by E. G. R. Taylor. London 1945, VIII + 241 str. 8°.

Glavno delo o našem problemu, kar jih je napisal geograf londonske univerze, ki se je s tem problemom bavil tudi v drugih publikacijah (štev. 53, 62 in 313 te bibliografije). Predgovoru in uvodu, ki razpravljata teoretično o problemu meja, sledi svojevrstna geografska opredelitev Julijske krajine (ozemlje med Sočo, Ljubljansko kotlino, mejo alpskega predgorja in Krasa na Dolenjskem, Kolpo in Čičarijo), nato fizikalno-geografski opis, obsežna poglavja o zgodovini od rimske dobe dalje, pri čemer avtorja posebno zanima geografski aspekt zgodovinskega razvoja, za zadnja stoletja tudi ekonomski problem Trsta in Reke, za dobo po 1914 pa zlasti diplomatska borba, nova razmejitve, njena geografska karakteristika in njene posledice. Delo sloni na predvojnem študiju na terenu in na zelo obsežni literaturi in ga bo moral upoštevati vsakdo, kdor se bo bavil s temi problemi; kritičnih opomb o momentih, ki jih avtor ne upošteva, in o posameznih napakah v podrobnostih tu ne morem navajati. Avtor pokaže v tej knjigi, publicirani že pred majem 1945, precej razumevanja za jugoslovanske težnje; glavna misel knjige pa je, da je Julijska krajina »zemlja napetosti«, kjer so se vedno borile med seboj ekspanzijske sile, ki so prihajale od drugod; avtor ne predlaga nobene konkretne rešitve in ne vidit rešitve, ki bi zadovoljila vse, ampak izraža le misel, da bo prišel čas, ko bodo postale meje manj važne.

B. 1945 (maj—december)

I. Jugoslovanske izdaje

(Uradne izdaje, izjave predstavnikov, ostale publikacije po mestih izdaje)

70. Memorandum Vlade Demokratske Federativne Jugoslavije po pitanju Julijske Krajine i drugih jugoslovenskih teritorija pod Italijom. [Beograd 1945]. 22 str., z 10 prilogami kart. 4°.

Меморандум Правительства Демократической Федеративной Югославии по вопросу Юлийской Краины и других югославских территорий под Италией. [Beograd 1945.] 21. str., z 10 kartami v prilogah. 4°.

Memorandum of the Government of the Democratic Federative Yugoslavia concerning the Question of the Julian March and other Yugoslav territories under Italy. [Beograd 1945.] 22 str., z 10 kartami v prilogah. 4°.

Mémorandum du Gouvernement de la Yougoslavie Démocratique et Fédérative sur la Question de la Marche Julienne et des autres territoires sous la domination italienne. [Beograd 1945.] 21 str., z 10 kartami v prilogah. 4°.

Uradni memorandum, predložen Konferenci ministrov zunanjih zadev v Londonu septembra 1945. Kratka argumentacija za vse aspekte problema.

71. **Воениня [!] усилия народа Юлийской области за освобождение и присоединение к Югославии.** Издание Министерства народной обороны. Белград 1945. 26 strani, z 12 kartami v prilogah. 4°.

The War Effort of the People of the Julian March for their Liberation and Union to Yugoslavia. Edition of the Ministry of National Defense. Belgrade 1946. 26 str., z 12 kartami v prilogah. 4°.

—, Fiume 1946. 36 str. 8°.

Effort de Guerre du Peuple de la Marche Julienne pour sa Libération et son Rattachement à la Yougoslavie. Edition du Ministère de la Défense Nationale. Belgrade 1946. 26 str., z 11 kartami v prilogah. 4°.

Uradna publikacija o borbah v Julijski Krajini v času druge svetovne vojne.

72. **E. Kardelj, S. Kosanović, Lj. Leontić: Naša argumentacija.** Trideset dama, III, br. 1, [Beograd] nov. 1945. Str. 19—37. 8°.

—, **Stefan Mitrović: Načelne primjedbe u pitanju Trsta.** Zagreb. Naprijed, 1946. Mala politička biblioteka 5, 93 str. 8°.

—, 2. izd. 82 str. 8°.

Tekst govorov naših predstavnikov pred Svetom zunanjih ministrov v Londonu 18. septembra 1945. Brošura tudi ponatis članka števil. 238 te bibliografije.

73. **Јосип Броз-Тито: Изградња нове Југославије.** Књига прва (Београд) 1947. Култура. 295 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

—: **Graditev nove Jugoslavije. Prva knjiga.** Cankarjeva založba v Ljubljani, 1948. 325 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

V tej knjigi so objavljeni tudi govori in izjave o Julijski krajini v času od maja 1945 do februarja 1946; v pripombah na koncu srbohrvatske izdaje je navedeno, kje so bile te izjave prvič objavljene; v slovenski izdaji to ni navedeno in se tudi ne navaja vedno, kdaj in kje so bile podane izjave in govorjeni govori.

74. **Edvard Kardelj: Odgovor na nekoliko pitanja o položaju Trsta, Istre i Slovenačkog Primorja saradniku Tanjuga.** Tuzla 1945. 16 str. 8°.

—: **Istra, Trst, Gorica.** [Ljubljana 1945], 8 str. 8°.

Načelna izjava o našem stališču in razlogih zanj, dana 13. maja 1945 v času majske krize.

75. **Oko Trsta.** Redaktori Viktor Novak i Fran Zwitter. U sastavljanju ove knjige učestvovali su: Lado Ambrožič, Aleksandar Belić, Lojze Berce, Lavo Čermelj, Dušan Diminić, Petar Drapšin, Drago Gervais, Petar Jovanović, Milan Marjanović, Anton Melik, Mijo Mirković, Viktor Novak, Petar Skok, Stanko Škerlj, Josip Vilfan, Mirko Vratović, Fran Zwitter. Beograd. Državni izdavački zavod Jugoslavije. 1945. 452 str., pet kart v prilogah. 8°.

Poleg publikacije številne bibliografije glavno jugoslovansko delo o celotnem problemu. Delež posameznih avtorjev v knjigi ni označen; dejansko je prvo (geografsko) poglavje delo dr. P. Jovanovića in dr. A. Melika, drugo (ekonomsko), ki obdeluje le nekatere ekonomske probleme, v glavnem delo M. Mirkovića, tretje (etnografsko) poglavje v glavnem delo dr. L. Čermelja, najobsežnejše četrto historično poglavje, ki ima velenjemo tudi lingvistiko, delo mnogih avtorjev.

76. **Lavo Čermelj: Julijska Krajina, Beneška Slovenija in Zadrska pokrajina.** Imenoslovje in politično-upravna razdelitev. Sestavil —. 1945. Založilo Slovensko kulturno-prosvetno društvo »France Rozman« v Beogradu. 73 str. + karta v prilogi. 8°.

Nekoliko spremenjen ponatis knjige »Julijska krajina in Zadrska pokrajina, imenoslovje in politično-upravna razdelitev«, ki je izšla v Ljubljani 1941 in od katere je bila skoraj vsa naklada uničena. Historiat preimenovanj in politično-upravnih sprememb 1920—40 in pregled stanja 1940 s slovensko-hrvatskimi in italijanskimi imeni.

77. **Anton Melik: The development of the Yugoslav railways and their gravitation toward Trieste.** — Развитие югославских железных дорог и их устремленность к Трсту. — Le développement du réseau ferroviaire yougoslave et son gravitation vers Trieste. Belgrade 1945. 11 str., s 6 kartami na dveh prilogah. 8°.

Publikacija s tekstom v treh jezikih, kjer avtor dokazuje ozko zvezo med razvojem železniškega sistema na jugoslovanskem ozemlju in med njegovo gravitacijo proti Trstu.

78. **Alfons Hribar: Talijanska politika i pitanje Trsta.** Ličnosti i problemi (:popularna izdanja Binoze:), 12. svezak. Zagreb 1945. 72 str. 8°.

Nekaj zanimivih politično-diplomatskih podrobnosti. Ni originalnih ugotovitev, brez poglobitve in sistema, mnogo netočnosti.

79. **Fran Barbaljić et Ive Mihovilović: Proscription du slovène et du croate des écoles et des églises sous la domination italienne** (1918 —1945). Avec trois cartes. Edition de l'Institut Adriatique. [Zagreb] 1945. 28 str., tri karte v prilogah. 8°.

Tekst, ki se naslanja na karte pismenosti, slovanskih šol in cerkva, ki so se posluževale slovenščine in hrvaščine, opisuje kratko italijanizacijo šol in cerkva.

80. **Naša Istra u slikama.** Zagreb 1946 [1945!], 56 listov. 8°.

Album pokrajinskih in etnografskih slik in fotografij iz Istre in deloma iz drugih delov Julijske krajine, brez komentarjev.

81. **La Marche Julienne.** Etude de géographie politique. Editions de l'Institut Adriatique. Sušak 1945 (VI +). 312 str. 8°.

Poleg publikacije št. 75 te bibliografije glavno jugoslovansko delo o celotnem problemu. V prvem delu razpravlja J. Roglič o geografiji in statistiki, v drugem delu govore razni avtorji o posameznih pokrajinah (M. Rojnić o zgodovini Istre in o slovanski kulturi v Istri, R. Maixner o Reki, I. Mihovilović o Trstu, o tržaškem pristanišču in o Goriški, A. Iveša o Beneški Sloveniji), v tretjem delu L. Čermelj o italijanskih obljubah in dejanjih (izvleček iz prve izdaje njegove knjige št. 91 in 188 te bibliografije) in J. Roglič o problemu nove meje. Dodan je onomastičen indeks.

82. **Josip Roglič: La Marche Julienne.** Aperçu géographique. Par —. Editions de l'Institut Adriatique. Sušak 1945. 78 str. 8°.

Poseben odtis avtorjevih razprav v publikaciji št. 81 te bibliografije.

83. **Rudolf Maixner: Riéka.** Par —. Editions de l'Institut Adriatique, Sušak 1945, 12 str. 8°.

Separatni odtis avtorjeve razprave v »La Marche Julienne« (št. 81 te bibliografije).

84. **Matko Rojnić: Istrie.** Aperçu historique. Par —. Editions de l'Institut Adriatique, Sušak 1945. 92 str. 8°.

Poseben odtis avtorjeve razprave v »La Marche Julienne« (št. 81 te bibliografije).

85. **Ive Mihovilović: Trieste et son port.** Par —. Editions de l'Institut Adriatique, Sušak 1945, 52 str. 8°.

Separatni odtis avtorjevih razprav v »La Marche Julienne« (št. 81 te bibliografije).

86. **Ante Iveša: La Slovénie Venitienne.** Par —. Editions de l'Institut Adriatique, Sušak 1945, 7 str. 8°.

Separatni odtis avtorjeve razprave v »La Marche Julienne« (št. 81 te bibliografije).

87.* **Mate Šantić** [t.j. **Mate Dvorničić**]: **Sphynx Adriatica**. Odkuda se naseliše narodi u Hrvatsko i Slovensko Primorje, Trst, Mletke (Venezia) te na Lago di Como? Studija iz predhistorijske toponomastike, paletnologije (!) i paleoantropologije. Rijeka. Naklada Gradskog narodnog odbora Sušak, 1945, 112 str. 8°.

88. **Anđelka Turčinović**: **Istranke u borbi**. 1945. Izdanje Oblasnog odbora AFŽ Istra (Rijeka). 32 str. 8°.

—: **Le donne istriane nella lotta**. Edito a cura del Comitato Regionale per l'Istria del Fronte Femminile Antifascista. (Rijeka 1945.) 31 str. 8°.

Nazorno in konkretno naštevanje dejstev o preganjanju istrskih žena in o njihovi borbi.

89. **Angelo Vivante**: **Irredentismo adriatico**. Contributo alla discussione sui rapporti austro-italiani [Ljubljana] 1945. Casa editrice »Giuliana«. 248 str. 8°.

Ponatis — žal brez predgovora — knjige, ki je izšla prvič v Firenci 1912 v izdaji »Libreria della Voce« in ki daje še danes kljub nekaterim zastarelim vidikom, ki izhajajo iz avtorjevega avstromarksiističnega gledanja, najbolj točno celotno sliko razvoja problema »irendentizma, nacionalnega problema in ekonomskega problema Trsta v zadnjem stoletju avstrijske vlade.

90. **Angelo Vivante**: **Adriatic Irredentism**. Firenze 1912. Extract. Ljubljana 1945. 15 str. 8°.

Анджело Виванте: **Адриатический ирредентизм**. Флоренция, 1912 г. Отзыв о итальянской книги. 1945. Любляна. 16 str. 8°.

Kratek izvleček vsebine Vivantejeve knjige (prim. šte. 89 te bibliografije).

91. **Lavo Čermelj**: **Life-and-Death Struggle of a national Minority** (the Yugoslavs in Italy). By —. Second Edition. Ljubljana 1945. 219 str., z eno karto v prilogi. 8°.

Druga izdaja knjige, ki je izšla v prvi izdaji pod istim naslovom v Ljubljani 1936; tekst je izpopolnjen za dobo do konca 1937 po prvi francoski izdaji, ki je izšla v Ljubljani 1938 pod naslovom »La Minorité slave en Italie (les Slovènes et Croates de la Marche Julienne)«, sicer pa nespremenjen; knjiga predstavlja osnovno delo za naš manjšinski problem v dobi italijanskega režima do 1938.

92. **Лаво Чермель**: **Славянское меньшинство в Италии**. Словенцы и хорваты в Юлийской Крайне. Любляна 1945. 66 str., z eno karto v prilogi. 8°.

Skrajsana ruska izdaja dr. Čermeljevega dela, prirejena po prvi francoski izdaji iz l. 1938; prim. šte. 91 in 188 te bibliografije.

93. **D. Gustinčič**: **Trst, ali problem razmejitve med Jugoslavijo in Italijo**. Ljubljana 1945. 34 str., ena karta v prilogi. 8°.

—: **Trieste o il problema della delimitazione dei confini fra la Jugoslavia e l'Italia.** Ljubljana 1946. 40 str., ena karta v prilogi. 8°.

Ta brošura, ki hoče dati na majhnem prostoru historičen uvod, etnično in ekonomsko sliko ter sliko nacionalnega preganjanja ter prediskutirati možnosti rešitve problema, ne vsebuje originalnih dognanj ali idej ter ne seže globlje v probleme — kakor so segli za mnoga od teh vprašanj drugi naši avtorji — ampak predstavlja povzetek že prej zastopanih tez, ki jih avtor tudi v najboljšejšem ekonomskem delu kvečjemu opremlja s svojimi komentarji. Moti precejšnje številno napak, zlasti v prvih poglavjih, tako da je treba avtorjeve podatke stalno kontrolirati; statistike in karta z legendo na koncu niso brez napak in izdelane tako, da bi uvedle v bistvo vsega problema.

94. **Fran Ramovš: The National Frontier between Slovenia and Italy.** Linguistic and social features. Ljubljana 1945. 18 str. + karta v prilogi. 8°.

Klasifikacija in oznaka rezijanskega in jugozapadnih slovenskih narečij, zveze lingvistike s kolonizacijo in postankom etnične meje.

95. **France Škerl: Boj Primorcev za ljudsko oblast.** Založil Znanstveni inštitut pri Predsedstvu SNOS-a. Ljubljana 1945. Ponatis iz Gregorčičevega koledarja za leto 1946. 31 str. 8°.

—: **The Struggle of the Slovenes in the Littoral for the People's Authority.** By —. Ljubljana 1945. 34 str. 8°.

—: **La battaglia delle popolazioni del Litorale per il potere popolare.** Di —. Ljubljana 1945. 33 str. 8°.

Opis formiranja naše oblasti v času med kapitulacijo Italije in kapitulacijo Nemčije; nazoren, podprt z viri, seveda ne izčrpen. Prvi tisk: Koledar Gregorčičeve založbe za navadno leto 1946, Trst 1945, str. 25—50, 8°.

96. **XXXI.** Izdano ob drugi obletnici enaintridesete divizije (Ljubljana 1945). 32 str. + karta v prilogi. 8°.

Kratek pregled borb te primorske divizije od ustanovitve v oktobru 1945 in nato opisi posameznih borb, žrtev, dela divizije.

97. **Jaka Avšič: Prvo oznanilo beneškim Slovencem.** Slovenski zbornik 1945. Državna založba Slovenije (Ljubljana) 1945. Str. 516—21. 8°.

Za ta članek, ki je bil prvič objavljen že v partizanih 1944 (Slovenski zbornik 1945, str. 674), prim. števil. 210 te bibliografije.

98. **Edvard Kardelj: Vprašanje Julijske Krajine.** Slovenski zbornik 1945. Državna založba Slovenije (Ljubljana) 1945. Str. 48 do 54. 8°.

Slovenski tekst prvega govora podpredsednika E. Kardelja pred Svetom zunanjih ministrov v Londonu 18. septembra 1945 (redakcija tega ne pove); za ostale tekste prim. števil. 72 in 145 te bibliografije.

99. **Fran Zwitter: O beneških Slovencih.** Slovenski zbornik 1945. Državna založba Slovenije 1945 (Ljubljana). Str. 449—53. 8°. Prim. opomba k števil. 210 te bibliografije.
100. **Fran Zwitter: Trst, Slovenski zbornik 1945.** Državna založba Slovenije (Ljubljana) 1945. Str. 426—32. 8°. V partizanih novembra 1944 napisan članek, ki kratko karakterizira tržaško vprašanje in polemizira proti mnenjem Sforze in Salveminija (spec. št. 40 te bibliografije).
101. **D. Gustinčič: Trst. Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1946.** Celje 1945. Str. 91—95. 8°. Povzetek publikacije števil. 93 te bibliografije.
102. **Milko Kos: Od kdaj smo na morju, Krasu in Soči.** Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1946. Celje 1945. Str. 88—91. 8°. Popularen povzetek publikacije števil. 186 te bibliografije.
- 103.* **Naša Istra.** Izdalo Političko-prosvjetno odjelenje IV. armije. 1945. 48 str.
104. **Janez Tomšič: Jugoslovenska mornarica u akcijama za oslobođenje Istre i Slovenskog Primorja.** Jugoslavenski mornar, I. [Split] 1945. Str. 6—7. 4°. Zgoščena slika operacij mornarice.
105. **L'Attività svolta dal Consiglio di Liberazione della Città di Trieste.** (:17 maggio—21 settembre 1945:) Con una breve premessa storico-politica. Trieste 1945. Editto a cura del Consiglio di Liberazione della Città di Trieste. Stampato a Capodistria. 105 str. 8°.
- The Activity of the Council of Liberation of Trieste.** (:from May 17 to September 21, 1945:). With a short historical introduction. Trieste 1945. Published by the Council of Liberation of Trieste. 101 str. 8°.
- Po kratkem historičnem uvodu, zlasti za dobo od 1918 dalje, pregled dela v razdobju naše oblasti (z dokumenti v prilogah) in demontiranja naše ljudske oblasti, v prvih mesecih angloameriške okupacije (z obširnimi navajanjem dokumentov v tekstu).
106. **Trieste nella lotta per la democrazia.** Editto dal Comitato cittadino dell'U. A. I. S. Trieste. Settembre 1945. VII + 255 str., 11 slik v prilogah. 8°.
- V prvem delu, ki govori o dobi 1918—41, predstavljajo odstavki o borbi in preganjanju italijanskih delavcev, predvsem komunistov, dopolnilo dr. Čermeljevemu delu (števil. 91 in 188 te publikacije); drugi del predstavlja doslej najboljše sliki borbe v Trstu 1941—45; tretji del, ki ga dopolnjujejo priloge na koncu knjige, govori o dobi naše oblasti, četrti del z navajanjem dokumentov v tekstu o demontiranju te oblasti po angloameriških okupacijskih oblasteh. Slovenska in angleška izdaja te knjige, ki se omenjata v predgovoru, nista izšli.

107. **Slovensko Primorje in Trst.** [Zemljevid.] 1:200.000. (Trst) Pokrajinski Narodno Osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst. Statistični urad [1945]. 76 × 63,5.
—: Druga izdaja. Z oznako predlagane meje, demark. črte, itd.
108. **Italian Crimes in Yugoslavia.** Yugoslav Information Office. London 1945. (III +) 81 str. 8°.
Publikacija govori o zločinih v Julijski krajini od 1918 in na okupiranem ozemlju Slovenije, Dalmacije in Črne gore (ne ostale Hrvatske in Bosne-Hercegovine) od 1941 dalje na podlagi poročil jugoslovanske Državne komisije za ugotovitev zločinov (publikacija št. 14 te bibliografije).
109. **A. J. P. Taylor: Trieste.** by —. Yugoslav Information Office, London 1945, 32 str. 8°.
Glavno, z obsežnim materialom podprto in zelo sugestivno delo o tem vprašanju, napisano od oxfordskega historika, ki se zavzema za priključitev Trsta Jugoslaviji.
—. United Committee of South-Slavic Americans. New York [1945]. 30 str. 8°.
Ameriška izdaja te publikacije.
—. 42 str. 8°.
Drugi ponatis istega teksta brez označbe mesta, leta in izdajatelja.

II. Italijanske izdaje

(v sistematičnem redu po vsebini)

110. **Mémorandum sur la frontière italo-yougoslave.** s. d. s. l. 37 str. 4°.
Uradni italijanski memorandum, predložen septembra 1945 londonski konferenci ministrov zunanjih zadev. Znane oficialne teze o »svobodnem dogovoru« v Rapallu, »prirodni meji« Italije, »ital. kulturi in zgodovini« Julijske krajine, o njeni etnični strukturi, ekonomiji itd., s končnim predlogom Wilsonove linije kot baze za razmejitev.
111. **Sator: La popolazione della Venezia Giulia.** Prefazione del conte Carlo Sforza. Darsena (Roma 1945). 82 str., 5 kart v prilogi. 4°.
Knjiga se opira na oficialna avstrijska in italijanska štetja ter vsebuje v prvem delu tekst, ki zastopa mnenje, da je bilo avstrijsko štetje 1900 najbližje resnici, v drugem delu statistične tabele, v prilogah pa karte; problem je obravnavan po administrativnih enotah in ne po enotah, ki izhajajo iz etnične strukture same; v knjigi je mnogo napačnih trditvev; ona predstavlja oficialno italijansko stališče in je bila po mojih informacijah — brez predgovora in anonimno — v angleškem prevodu predložena kot aneks italijanskemu memorandumu na londonski konferenci septembra 1945 (publikacija štev. 110 te bibliografije).

112. **Il Confine Orientale d'Italia.** (R. Società Geografica Italiana, Quaderni geografici d'attualità. Serie prima: I Confini d'Italia.)

1. **Orazio Toraldo di Francia: Il problema nei suoi vari aspetti.** Roma 1945. Editrice italiana arti grafiche. 28 str. + karta v prilogi. 8°.

Zelo površen spis, napisan na osnovi majhnega znanja s šovinistično tendenco, ki pledira na podlagi principa »prirodnih mej« in superiornosti italijanskega naroda nad drugimi »narodnostmi« za ohranitev meje po prvi svetovni vojni.

2. **Luciano Laurenzi: Le terre giuliane dalla preistoria al medio ev.** Roma 1945. Editrice italiana arti grafiche. Str. 33—49 (52). 8°.

Sumaričen pregled od začetkov prazgodovine do zgodnjega srednjega veka; avtor priznava zveze tudi z Balkanom in me le z Italijo, ob koncu pa zelo insistira na kontinuiteti romanstva in le med vrstami je mogoče brati, da misli pri tem le na nekaj mest.

3. **Carlo Schiffrer: Italiani e Slavi nella Venezia Giulia dal medioevo ad oggi.** Roma 1946. Editrice italiana arti grafiche. Str. 53—72. 8°.

Avtor podaja v krajši obliki iste teze in za to delo velja ista karakteristika kakor za ostala dela C. Schiffrerja o tem vprašanju (prim. štev. 258 in 259 te bibliografije).

4. **Pietro Battara: Etnografia della Venezia Giulia.** Roma 1946. Editrice italiana arti grafiche. Str. 73—100. 8°.

Za ta članek rimskega demografa velja ista karakteristika in kritika, kakor za njegovo razpravo v publikaciji štev. 257 te bibliografije.

5. **Ferdinando Milone: L'economia della Venezia Giulia.** Roma 1946. Editrice italiana arti grafiche. Str. 101—118 (120). 8°.

V glavnem deskriptiven opis na podlagi uradnih statistik, kjer pa avtor ob vsaki možni priložnosti poudarja delo Italije in pomen za Italijo in polemizira z jugoslovanskimi tezami, izhajajoč od koncepcije, ki jo zastopa v publikaciji štev. 53 te bibliografije.

6. **Gabrio Vidulich Premuda: I porti adriatici nord orientali e l'economia del Centro Europa.** Roma 1946. Editrice italiana arti grafiche. Str. 121—140. 8°.

Nekaj interesantnih, čeprav fragmentarnih podatkov, seveda bagateliziranje pomena jugoslovanskega zaledja in majhno razumevanje situacije po drugi svetovni vojni.

7. **Orazio Toraldo di Francia: Italia e Jugoslavia di fronte alla Venezia Giulia.** Roma 1946. Editrice italiana arti grafiche. Str. 141—161 (164). 8°.

Sklepno predavanje v R. Società geografica italiana, objavljeno v tej seriji publikacij, ima isti značaj kakor uvodno predavanje: zapadna kultura in katolištvo Julijske krajine je argument za pripadnost Italiji, ki zanjo govore »prirodne meje«; Slovani v njej govore le slovanske dialekte; hočejo jih mahujskati z one strani meje; podaja se nekaka zgodovina Južnih Slovanov z deloma komičnimi netočnostmi.

113. **Guido Camuri: Venezia Giulia.** Trieste, Modena 1945, 36 str. 8°. Ponatis novinskih člankov z nacionalistično tendenco in brez vsakega poglobljanja v bistvo problema.
114. **Luciano Laurenzi: Il problema della Venezia Giulia.** Darsena. [Roma 1945]. 65 str. 8°. Površen, netočen in tendenčen pregled samo nekaterih strani vsega problema.
115. **Giusto Montemuliano: La Venezia Giulia e l'unità dell'Italia.** Tabelle cronologiche di fatti e documenti attestanti l'inclusione della Venezia Giulia nell'unità geografica dell'Italia. Centro italiano di studi e pubblicazioni per la riconciliazione internazionale. Roma (1945). 43 str. 8°. Zbirka tekstov in trditvev za čas od 3. stoletja pred našim štetjem do 1866, ki naj bi dokazovala, da je Julijska krajina vedno pripadala Italiji; v publikaciji ni govora o točnem citiranju in navajanju virov; dejstva, ki ne govore v prid tezi — tudi najosnovnejša — so enostavno zamolčana ali pa napačno interpretirana, vprašanje, ali pomeni »Italija«, »Benečija« itd. politično ali etnično enoto ali je mišljena v smislu klasicizma avtorja itd., se sploh ne postavlja, tako da o kakršni sliki pripadnosti Julijske krajine v zgodovini ni govora, v podrobnostih se pa ne sme uporabiti niti en podatek brez kontrole in kritične presoje.
116. **Giusto Montemuliano: Venezia Giulia italiana ed europea.** Sestante. Roma 1945, 104 str. 8°. Šovinistično delo, ki mu je edina vrednost v nekaterih podatkih, zlasti za zgodovino imperialističnih teženj.
117. **Arcangelo Ghisleri: Italia e Jugoslavia.** 1945. Libreria Politica Moderna. Roma. 112 str. 8°. Ponatis člankov, pisanih med 1915 in 1920, kjer se avtor — podobno kakor Salvemini, Maranelli, Bissolati in drugi — sicer bori proti aspiracijam italijanskih nacionalistov na Dalmacijo, pri Julijski krajini pa se zavzema za razmejitev nekako po tako imenovani Wilsonovi liniji in za Julijsko krajino ne pokaže niti od daleč onega poznavanja problema kakor knjiga Angela Vivanteja, *Irredentismo adriatico*, izdana 1912 in prav tako ponatisnjena 1945 (štev. 89 te bibliografije).
- 118.* **Italian Frontiers.** Julian Venezia. The Problem of Zara. Italian Centre of Studies and Publications for International Reconciliation. Memorandum No 2. Rome 1945. 12 str. 4°.
- 119.* **Pietro Battara. Aspetti demografici ed economici della Venezia Giulia.** *Politica estera*, II, 1945, str. 30.
120. **Matteo Bartoli e Giuseppe Vidossi: Alle porte orientali d'Italia.** Dialetti e lingue della Venezia Giulia (Friuli e Istria) e stratificazioni linguistiche in Istria. Con un'appendice di testi dialettali e una carta linguistica della Venezia Giulia. Editore Gheroni, Torino (1945). 118 str. + karta v prilogi. 8. Študiji teh avtorjev, ki navajata tudi bibliografijo s komentarjem, imata lingvističen značaj, dotikata se tudi zgodovine kolonizacije, skoraj nič pa rekonstrukcije sedanjega etničnega stanja; ton je objektivni, trditve čisto sporne. Prim. tudi oceno v ZČ, I, 1947, str. 187-92.

121. **Italiani in Jugoslavia.** Documenti. Società, rivista trimestriale, I. Firenze 1945, no. 3. Str. 182—251. 8°.

Zanimivi dnevnik in spomini italijanskih vojakov iz Jugoslavije, objavljeni v levičarski italijanski reviji.

122. **Bruno Steffè: Partigiani italiani della Venezia Giulia.** Edizione a cura dell'Associazione Partigiani Italiani della Venezia Giulia, Trieste [1945]. 128 str. 8°.

Spomini Italijana, ki je po kapitulaciji Italije prešel k partizanom v Sloveniji, a se je dal po maju 1945 pridobiti za nasprotnike in opisuje — kljub vsem priznanjem slovenskim partizanom in njihovega vodstvu — skrajno tendenčno nekatere stvari, n. pr. tako omenovani »upor« C. L. N. 28. aprila, ki mu sam ni bil priča.

123. **R. Bernardi: I grandi progetti per lo sviluppo del porto di Trieste.** Progetti: Ampliamento del Porto — Ferrovia del Predil — Ferrovia di Circonvallazione — Autostrada Trieste—Tarvisio. A cura dei Magazzini generali di Trieste. (Trieste, arti grafiche L. Smolars & Nipote, 1945.) 12 str. 4°.

Avtor, generalni direktor tržaških »Magazzini generali«, sicer ne govori direktno o razmejitvi, a v njegovih izvajanjih je jasna tendenca z razmejitvijo na podlagi v mašo škodo korigirane Morgagnove črte zagotoviti cestno in železniško zvezo Trsta z Avstrijo preko Predila izven jugoslovanskega ozemlja, kar je prišlo pozneje do izraza v italijanskih uradniških predlogih.

124. **Bruno Grazia-Resi: Trieste: passato, presente e avvenire.** Mondo Europeo, rivista di civiltà europea, I. n. 1, settembre 1945 (Roma), str. 115—24. 8°.

Članek rimskega sociologa, Tržačana po rodu, v reviji, ki je izhajala v italijanščini in angleščini (kot »European World«), sloni na knjigi P. Luzzatto-Fegiz, La popolazione di Trieste, 1929, in na drugih italijanskih publikacijah, je tendenčen na isti način kakor one in v celoti precej površen.

- 125.* **P. Fortini: Trieste e i suoi problemi.** Politica Estera, II, Roma 1945, No 10.

- 126.* **P. Fortini: Ancora su Trieste.** Politica Estera, II, Roma 1945, No 11.

127. **Gino Luzzatto: Il Porto di Trieste.** Darsena. [Roma 1945]. 45 str. 8°.

Avtor ponavlja trditve, ki naj bi pobijale tezo o pomenu jugoslovanskega zaledja za Trst, deloma s pomočjo netočnih števil (podatki za avstrijske dežele za 1913 so na svojevrsten način prilagojeni povojnim državnim enotam) itd., a mora priznavati v svojem pregledu, zasnovanem historično, tudi krizo Trsta v Italiji, in videti izhod le v podonavski federaciji ali vsaj carinski uniji.

128. **Bruno Nice: La questione di Trieste.** Firenze, casa editrice Marzocco. 1945. 15 str. 8°.

Geograf univerze v Firenci razvija nekaj zanimivih idej o geografskih pogojih eksistence Trsta in o drugih straneh problema Trsta, vendar pa ponavlja nekatere netočne etnične in ekonomske argumente ter se zavzema za priključitev Trsta — ne vse Julijske krajine — Italiji.

- 129.* **Bruno Nice, Il confine italo-jugoslavo.** Rivista di studi politici internazionali, XII, Firenze 1945. Str. 50—73 + karta v prilogi.

130. **Trieste. Venti secoli di storia di una città italiana.** Roma 1945. 16 str. 8°.

Popularno, šovinistično, brez originalnosti.

131. **M. Villa: Il porto di Trieste nel recente passato e nell'avvenire.** (Trieste 1945). 63 str. 8°.

Brošura, napisana februarja 1945 in dotiskana avgusta 1945, vsebuje nekaj podatkov, avtor je pa tendenciozen v nj hovi izbiri ter interpretaciji in ponavlja iste tipične argumente kakor njegovj somišljeniki, da bi dokazal, da je pripadnost Italiji za Trst »najmanj nepopolna« ekonomska rešitev.

132. **Liburnicus: Un problema che si vuole dimenticare: Fiume.** Darsena [Roma 1945], 83 str. 8°.

Zelo površen in tendenciozen pregled zgodovine Reke; nekaj ekonomskih beležk, vse ostalo sploh ni upoštevano.

133. **Gaetano Salvenini: Gorizia, Trieste e l'Istria Occidentale.** La Critica Politica, VII, Roma 1945 (Ag.—Sett.). Str. 283—93. 8°.

Zanimiv, vendar često na hipotezah zgrajen in netočen pregled diplomatskega vprašanja Julijske krajine tekom druge svetovne vojne.

134. **Daniele Varè: East Wind on the Adriatic.** Italian Centre of Studies and Publications for International Reconciliation. Roma (1945), 25 str. 8°.

Ta brošura bivšega italijanskega diplomata in pisca anekdot iz diplomatskega življenja se nikjer ne pogloblja v bistvo vprašanja.

135. **Giovanni Dalma: Venezia Giulia. Inchiesta degli esperti sulla linea etnica.** Affari Internazionali, I, Roma, 19 ottobre 1945. Str. 3. 4°.

Tendenciozen članek. Edini pomen podatki o stališču treh glavnih sil.

136. **Guido Gonella: De Gasperi a Londra. Il Commento,** Roma 16 ottobre 1945. Str. 422—423. 4°.

Poročilo spremljevalca. Prvič omenjena »angleška linija«.

III. Druge izdaje

(po provenienci avtorjev)

137. **Louis Adamic: Trieste. A Vital Challenge to the Big 5.** P. M. New York, 20. maja 1945. Str. 10. 4°.

—: **Sudbina Trsta?** Ilustrirani Vjesnik, Zagreb 1945, br. 28, str. 18.

Članek o Trstu v času majske krize 1945. (Ital. prevod v okviru širšega članka *Affari Internazionali* I, N. 16, Roma, 6. julija 1945, str. 5.)

138. **Bosko J. Babarovic: Diferendo yugoeslavo-italiano.** por —. Editado por el Comité Unido de los Eslavos del Sur. (De »El Magallanes« de 22 de Junio.) Punta Arenas, Magallanes, Chile. Junio de 1945. 6 str. 8°.

Kratek orientacijski prikaz problema.

139. **Joso Defrančeski: Venezia Julia.** El agudo problema italo-yugoeslavo. Traducciones de Juan Borić. Buenos Aires 1945. 72 str. 8°.

Pregled vprašanja z mnogimi podatki.

140. **Борис Осипов: Югославия и Италия.** (По страницам югославской печати.) Славяне. Москва. Декабрь 1945. Str. 15 do 19. 4°.

Avtor navaja po knjigi »Oko Trsta« (štev. 75 te bibliografije) in po izjavah jugoslovanskih državnikov ter člankih jugoslovanskih listov glavne momente iz dobe italijanskega režima, druge svetovne vojne in časa po njej za Julijsko krajino in zasedeno področje Jugoslavije.

141. **C. M. Franzero: Trieste. The Nineteenth Century and after,** vol. CXXXVIII, London, September 1945. Str. 138—44. 8°.

Članek v reakcionarni angleški reviji vsebuje ponavljanje italijanskih šovinstičnih tez, ki so jih deloma obsojali italijanski avtorji sami, iz brošure »Trieste, Venti secoli d'italianità« (štev. 45 te bibliografije) in drugih publikacij.

142. **Triest als Hafen Österreichs und des Donaauraumes.** Eine wirtschaftliche Studie, herausgegeben vom Österreichischen Befreiungskomitee Triest. Trieste, Arti grafiche L. Smolars & Nipote, 1945, 19 str. 4°.

Trieste porto dell'Austria e del bacino danubiano. Uno studio economico redatto dal Comitato Austriaco di Liberazione Trieste. (1945). 23 str. 8°.

Zastopa tezo, da je Avstrija glavna država tržaškega zaledja (prim. k temu štev. 195 te bibliografije) in predlaga vrsto ukrepov, ki naj bi povezali Trst z Avstrijo (obnovo družbe Južne železnice, internacionalizacijo tržaške luke, zgraditev predalske železnice itd.), navidezno iz čisto gospodarskih razlogov, v resnici pa seveda z določeno politično tendenco.

143. Memorandum Nr. 3, betreffend die Petitionen der Bevölkerung des Kanaltales (Bezirk von Tarvis) wegen der Rückgliederung dieses Gebietes an Österreich. (Celovec 1945). 7 str. 4°.

Memorandum Nr. 3 concerning the Petitions of the Population of the »Kanaltal« (Kanal-Valley - the District of Tarvis) for the Re-Incorporation of this District into Austria. (Celovec 1945).

Ta memorandum, datiran Celovec 20. oktobra 1945, baje izročen od »prebivalstva Kanalske doline« britanski vojaški upravi za Koroško in provizorični koroški deželni vladi, je v resnici izročila provizorična koroška deželna vlada britanski vojaški upravi; on poskuša dokazati upravičenost avstrijske zahteve po Kanalski dolini v polemiki z italijanskim stališčem, ne da bi se sploh dotaknil možnosti in argumentov, ki govore za priključitev Kanalske doline Jugoslaviji.

144. Memorandum Nr. 4. Betr.: Italienische Repressalien im Zusammenhang mit den Petitionen der Bevölkerung des Kanaltales (Celovec 1945.) Ciklostil. 4 str. 4°.

Datiran Celovec, 30. nov. 1945, predložen od prov. koroške deželne vlade britanski vojaški upravi v Celovcu, v zvezi z memorandumom štev. 143 te bibliografije; zanj veljajo iste opombe.

C. 1945—1947

I. Jugoslovanske publikacije

(memorandumi, izjave predstavnikov, ostale publikacije v sistematičnem redu po vsebini)

145. Trieste and the Julian March. The original Yugoslav Government Memorandum on these Subjects and subsequent official Statements with Maps. London. Yugoslav Embassy Information Office. 1946. 82 str. in dve prilogi (kart. 8°.

Trieste. Le point de vue yougoslave. Mémorandum du gouvernement yougoslave septembre 1945. Exposés de M. Edouard Kardelj, Vice-Président du Conseil, M. Ljubo Leontić, Ambassadeur de Yougoslavie à Londres, M. Sava Kosanović, Ministre de l'Information. Edité par le Bureau de Presse de l'Ambassade de Yougoslavie. Paris 1946. 70 str., 7 priloge (kart. 8°.

Obe publikaciji imata isto vsebino, čeprav deloma v različnem vrstnem redu: ponatis angl., odn. francoskega teksta memorandumu iz septembra 1945 (štev. 70 te bibliografije), potem govori jugoslovanskih predstavnikov na londonski konferenci 18. septembra 1945 (srbski tekst štev. 72 te bibliografije), repliko podpredsednika E. Kardelja na izvajanja De Gasperija na konferenci istega dne, govor E. Kardelja 18. januarja 1946 na skupščini Zedinjenih narodov in »The Yugoslav View on the Italo-Yugoslav Frontier and Trieste«, odnosno »Le point de vue yougoslave au sujet de la frontière entre la Yougoslavie et l'Italie et du statut de Trieste« (tekst spomenice naše delegacije konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Londonu februarja 1946, česar pa redakcija publikacij ne povesta).

146. **Ratni napori Jugoslavije 1941—1945.** Vojno-Istoriški Institut Federativne Narodne Republike Jugoslavije [Beograd 1946]. 41 str., 5 kart v prilogah. 4°.

Военные усилия Югославии 1941—1945. Военно-Исторический Институт Федеративной Народной Республики Югославии. [Beograd 1946.] 41 str., 5 kart v prilogah. 4°.

The War Effort of Yugoslavia 1941—1945. The Military-Historical Institute of the Federated People's Republic of Yugoslavia [Beograd 1946], 41 str., 5 kart v prilogah. 4°.

Les Efforts de Guerre de la Yougoslavie 1941—1945. Institut Historique de l'Armée de la République Fédérative Populaire de Yougoslavie [Beograd 1946]. 41 str., 5 kart v prilogi. 4°.

Ta publikacija vsebuje tudi podatke o vojni z Italijo in nekaj podatkov o borbah Julijske krajine in v Julijski krajini.

147. **Saopćenje o talijanskim zločinima protiv Jugoslavije i njenih naroda.** Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača. Beograd 1946. 195 str. 4°.

Извещение о преступлениях итальянцев против Югославии и ее народов. Государственная комиссия по установлению преступлений оккупантов и их помощников. Белград 1946. 207 str. 4°.

Report on Italian Crimes against Yugoslavia and its Peoples. The State Commission for the Investigation of War Crimes. Belgrade 1946. 199 str. 4°.

Exposé des crimes italiens contre la Yougoslavie et ses peuples. Commission d'Etat pour la recherche des crimes de guerre. Belgrade 1946. 205 str. 4°.

Uradna publikacija o italijanskih vojnih zločinih na vsem ozemlju Jugoslavije, vsebuje zelo mnogo podatkov.

148. **Человеческие и материяльные жертвы Югославии в военных усилиях 1941—1945.** Репарационная комиссия Федеративной Народной Республики Югославии. [Beograd 1946.] 57 str. 4°.

Human and material Sacrifices of Yugoslavia in her War Efforts 1941—1945. War Reparations Commission, The Federative People's Republic of Yugoslavia. [Beograd 1946.] 57 str. 4°.

Les Sacrifices de la Yougoslavie en vies humaines et en biens dans l'effort de guerre de 1941—1945. Commission des réparations de la République Fédérative Populaire de Yougoslavie. [Beograd 1946.] 57 str. 4°.

Navajam to uradno publikacijo z zgoščenimi podatki o človeških in materialnih žrtvah Jugoslavije, ker vsebuje posebno poglavje o žrtvah na ozemlju italijanske okupacije Jugoslavije.

149. **Memorandum of the Government of the Federative People's Republic of Yugoslavia concerning the ethnical structure of the Julian March.** [Beograd 1946.] 6 str. 4°.

Mémorandum du Gouvernement de la République Fédérative Populaire de Yougoslavie sur la structure ethnique de la Marche Julienne. [Beograd 1946.] 6 str. 4°.

Uradni memorandum, predložen Komisiji ekspertov v marcu 1946. Kot aneksi tega memoranduma, ki se nanje sklicuje tudi tekst memoranduma, so bile predložene publikacije štev. 153 (prva izdaja), 150, 151 in 152 te bibliografije.

150. **Données statistiques sur la structure ethnique de la Marche Julienne.** [Beograd] 1946. IX + 33 str. 4°.

Aneks memorandumu št. 149 te bibliografije; uvod daje analizo etničnega stanja in pojasnila k tabelam, tekst vsebuje tabele z rezultati štetij 1910 in 1921, za Istro pa tudi (provizorične) rezultate štetja 1945. Prim. oceno v ZČ I, 1947, str. 192—95.

151. **Карты этнической структуры Юлийской Краины.** [Beograd 1946.] (4 str. +) 17 kart. Fol.

Maps relating to the ethnical structure of the Julian March. [Beograd 1946.] (4 str. +) 17 kart. Fol.

Cartes sur la structure ethnique de la Marche Julienne. [Beograd 1946.] (4 str. +) 17 kart. Fol.

Uradna publikacija, predložena kot aneks etničnemu memorandumu (štev. 149 te bibliografije).

152. **La politique autrichienne des nationalités dans la Marche Julienne.** [Beograd 1946.] 5 str. 4°.

Aneks memorandumu št. 149 te bibliografije, ki zgoščeno prikazuje v naslovu označen problem z namenom, da osvetli ozadje štetja 1910, ki je igralo veliko vlogo pri določevanju etničnega stanja v Julijski Krajini.

153. **Josip Roglić: Le recensement de 1910. Ses méthodes et son application dans la Marche Julienne.** Par —. Publications de l'Institut Adriatique. Sušak 1946. 70 str., 5 kart v prilogah. 8°.

—. Deuxième édition. Sušak 1946. 74 str., 5 kart v prilogah. 8°. V tej knjigi, napisani po londonski konferenci septembra 1945, ko se začne označevati avstrijsko štetje 1910 kot zanesljivo ali celo kot preveč ugodno za Jugoslovane, podaja avtor pregled principov avstrijskih štetij, kritiko štetja 1910, poskuša rekonstruirati tedanje realno etnično stanje in se končno dotika vprašanja »avtohtonih« in »doseseljencev«. Poseben pomen imajo priložene karte, med njimi reprodukcije Häufnerjeve, Czoernigove in Kiepertove. Knjiga je bila predložena kot aneks Etničnemu memorandumu vlade FLRJ Medzavezniški komisiji ekspertov (publikaciji št. 149 te bibliografije). Prim. oceno ZČ I, 1947, str. 192 sl.

154. Меморандум Правительства Федеративной Народной Республики Югославии относящийся к экономической проблеме Триеста. [Zagreb 1946.] 15 str. 4°.

Memorandum of the Government of the Federative People's Republic of Yugoslavia on the economic problem of Trieste. [Zagreb 1946.] 16 str. 4°.

Mémorandum du Gouvernement de la République Fédérative Populaire de Yougoslavie sur le problème économique de Trieste. [Zagreb 1946.] 16 str. 4°.

Osnovni memorandum o tem problemu, predložen koncem aprila 1946; za ilustracijo tez memoranduma prim. njegov aneks (štev. 155 te bibliografije).

155. Анекс к меморандуму Правительства Федеративной Народной Республики Югославии относящемуся к экономической проблеме Триеста. [Zagreb 1946.] 29 map s kartami in grafikoni. 4°.

Annex to the Memorandum of the Government of the Federative People's Republic of Yugoslavia on the economic problem of Trieste. [Zagreb 1946.] 29 map s kartami in grafikoni. 4°.

Annexe au Mémorandum du Gouvernement de la République Fédérative Populaire de Yougoslavie sur le problème économique de Trieste. [Zagreb 1946.] 29 map s kartami in grafikoni. 4°.

Ilustracija tez ekonomskega memoranduma (štev. 154 te bibliografije) s kartami, grafikoni in tabelami v spremljevalnem tekstu; tvori z njim celoto, tiskan in predložen istočasno.

156. Spomenica Pokrajinskega Narodno-osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst Medzavezniški komisiji za proučitev vprašanj Julijske krajine v zvezi z določitvijo jugoslovansko-italijanske meje. [Ljubljana 1946.] 21 str. 4°.

Меморандум Областного Народно-освободительного Комитета для Словенского Приморья и Триеста Союзнической Комиссии для изучения вопросов Юлийской Крайны в связи с определением югославско-итальянской границы. [Ljubljana 1946.] 24 str. 4°.

Memorandum of the Regional National Liberation Committee for the Slovene Littoral and Trieste to the Interallied Commission for examination of the Julian March concerning the establishment of the Italo-Yugoslav boundary. [Ljubljana 1946.] 23 str. 4°.

Mémorandum du Comité régional de la Libération nationale pour le Littoral slovène et Trieste à la Commission interalliée

pour l'étude des questions concernant la Marche Julienne en vue de la détermination de la frontière italo-yougoslave. [Ljubljana 1946.] 24 str. 4°.

Memoriale del Comitato Provinciale di Liberazione per il Litorale sloveno e Trieste alla Commissione interalleata per l'esame dei problemi della Regione Giulia in nesso alla determinazione del confine jugoslavo-italiano. [Ljubljana 1946.] 24 str. 4°.

Ta memorandum, predložen marca 1946, vsebuje vse glavne teze o problemu; za aneks memorandumu prim. štev. 157 te bibliografije.

157. **Приложение к Меморандуму Областного Народно-освободительного Комитета для Словенского Приморья и Триеста Междусоюзнической Комиссии.** [Ljubljana 1946.] (II +) 75 str. 4°.

Annex to the Memorandum of the Regional National Liberation Committee for the Slovene Littoral and Trieste to the Interallied Commission. [Ljubljana 1946.] (II +) 75 str. 4°.

Annexe au Mémorandum du Comité régional de la libération nationale pour le Littoral slovène et Trieste à la Commission interalliée. [Ljubljana 1946.] (II +) 74 str. 4°.

Ta aneks k memorandumu štev. 156 te bibliografije vsebuje proteste proti upravi v coni A (v času od 20. junija 1945 do 20. februarja 1946).

158. **The Julian March. The Land and its People. — Юлийская Крайна. Страна и люди. — La Marche Julienne. Le pays et les gens.** — [Ljubljana 1946.] 89 reprodukcij. Fol.

Ta odlično opremljena publikacija, tiskana spomladi 1946, tvori prav za prav celoto s publikacijama štev. 159 in 160 te bibliografije.

159. **Ethnographical and economic Bases of the Julian March. — Народные и экономические основы Юлийской Крайны. — Les bases ethnographiques et économiques de la Marche Julienne.** [Ljubljana 1946.] 28 map, kart in grafikonov. Fol.

Karte in grafikoni ponazorujejo etnični in ekonomski značaj Julijske krajine; publikacija tvori po obliki in vsebini celoto s publikacijama štev. 158 in 160 te bibliografije.

160. **The Struggle of the People of the Julian March for Freedom and Self-Determination. — Борьба народонаселения Юлийской Крайны за свободу и самоопределение. — Lutte du peuple de la Marche Julienne pour la liberté et le droit à disposer de lui-même.** [Ljubljana 1946.] 45 (v celoti 58) kartonskih listov. Fol.

Fotografije, karte in diagrami o narodnoosvobodilni borbi; publikacija tvori po obliki in vsebini celoto s publikacijami štev. 158 in 159 te bibliografije.

161. **Julijska Krajina v borbi za samoodločbo in priključitev k Federativni Ljudski Republiki Jugoslaviji.** — Juliska [!] Krajina u borbi za samoopredeljenje i priključenje k Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji. — The Julian March in the Struggle for the Self-Determination and Union with the Federative People's Republic of Yugoslavia. — Юлийская Крайна в борьбе за самоопределение и присоединение к Федеративной Народной Республики Югославии. — La Marche Julienne dans sa lutte pour son droit de disposer d'elle-même et pour son rattachement à la République Fédérative Populaire de Yougoslavie. — La Regione Giulia nella sua lotta per l'auto-decisione e per la congiunzione alla Repubblica Federativa Popolare di Jugoslavia. [Ljubljana 1946.] Fol.

Vsebuje Spomenico Pokrajinskega Narodnoosvobodilnega odbora v vseh petih jezikih (števil. 156 te bibliografije), legendo k publikacijam števil. 158, 159 in 160 te bibliografije v slovenskem, hrvaškem in italijanskem jeziku in iste reprodukcije, karte in grafikone kakor števil. 158, 159 in 160 te bibliografije (z legendo v angleškem, ruskem in francoskem jeziku).

162. **Il Consiglio di Liberazione di Trieste alla Commissione delle Nazioni Alleate per la delimitazione dei confini tra l'Italia e la Jugoslavia.** — Osvobodilni svet za Trst Zavezniški komisiji za določitev jugoslovansko-italijanske meje. — (The Council of Liberation of Trieste) to the Allied Commission for the Delimitation of the Italian-Yugoslav Boundary. — (Союз освобождения в городе Терсте) Союзнической комиссии по установлению югославско-итальянской границы. — (Le Conseil de Libération de Trieste) à la Commission des Nations Alliées pour la démarcation des frontières entre l'Italie et la Yougoslavie. s. l. [1946]. 5 + 5 + 3 + 3 str.

Spomenica, ki navaja v zgoščeni obliki argumente za priključitev Trsta Jugoslaviji in je bila predložena marca 1946, ima paralelen italijanski in slovenski tekst, nato pa še posebej anglešk, ruski in francoski tekst (z lastno numeracijo).

163. **Memorandum Oblasnog narodnog odbora za Istru Savezničkoj komisiji za ispitivanje granične linije izmedju Jugoslavije i Italije.** [Zagreb 1946.] 4°.

V tem skupnem ovoju se nahajajo:

Memorandum oblasnog narodnog odbora za Istru. 24 str.

Dodatak Memorandumu Oblasnog narodnog odbora za Istru. 8 str., 1 tabela, 22 prilog.

Hrvatska Istra. 35 listov reprodukcij.

Обращение Областного народного комитета Истры Союзной комиссии для исследования рубежной линии Югославии с Италией. [Zagreb 1946.] 4°.

V tem skupnem ovoju se nahajajo:

Меморандум Областного народного комитета Истрии. 25 str.

Дополнение к Меморандуму Областного народного комитета Истрии. 8 str., 1 tabela, 21 prilog.

Хорватская Истрия. 33 listov reprodukcij.

Memorandum of the Regional National Committee for Istria to the Allied Commission for the Investigation of the Frontier Line between Yugoslavia and Italy. [Zagreb 1946.] 4°.

V tem skupnem ovoju se nahajajo:

Memorandum of the Regional National Committee for Istria. 24 str.

Annex to the Memorandum of the Regional National Committee for Istria. 8 str., 1 tabela, 21 prilog.

The Croatian Istria. 33 listov reprodukcij.

Mémorandum du Comité national de la province d'Istrie adressé à la Commission d'enquête alliée pour la délimitation entre la Yougoslavie et l'Italie. [Zagreb 1946.] 4°.

V tem skupnem ovoju se nahajajo:

Mémorandum du Comité national regional d'Istrie. 25 str.

Supplément au Mémorandum du Comité national regional d'Istrie. 8 str., 1 tabela, 21 prilog.

Istrie croate. 33 listov reprodukcij.

Memorandum, predložen Zavezniški komisiji ekspertov v marcu 1946.

164. Izložba. Svjedočanstva o slavenstvu Istre. Pazin, mart 1946. U zgradbi biskupskog sjemeništa. Izložbu je priredio Oblasni narodni oslobodilački odbor za Istru. Povodom posjeta Među-savezničke komisije. 51 str. 4°.

Exposition des témoignages sur le caractère slave de l'Istrie. Pazin, mars 1946. Dans le séminaire épiscopal. Exposition organisée par le Comité régional de libération nationale d'Istrie. A l'occasion de l'arrivée de la Commission interalliée. 51 str. 4°.

Vsebuje uvod (zgodovinski dokazi o Slovanih v Istri, o preganjanju v času italijanskega režima, o odporu in narodnoosvobodilni borbi, etnično stanje, kulturno ustvarjanje istrskih Hrvatov) in katalog razstavljenih predmetov.

165. Spomenica primorskih duhovnikov zaveznikom. — Меморандум приморского духовенства союзникам. — Mémorandum des prêtres du Littoral aux Alliés. — Memorandum of the Littoral Priests to the Allies. [Ljubljana 1946.] (16 str.) 4°. Izjava za priključitev Jugoslaviji, predložena Medzavezniški komisiji, s podpisi. Teksti v raznih jezikih so bili tiskani tudi posebej.

166. **Razgovori in članki. Primorska duhovščina za Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo.** Trst, Gregorčičeva založba, v februarju 1946. 35 str. 8°.

Interviews and Articles. The Clergy of the Slovene Littoral for the Federative People's Republic of Yugoslavia. Trieste, Gregorčičeva založba 1946. 44 str. 8°.

Uvod F. Bevka, nato izjave posameznih duhovnikov in kolektivne izjave.

167. **Hrvatsko svećenstvo Istre traži priključenje Julijske Krajine FNR Jugoslaviji.** Propodjel Oblasnog NOO za Istru. Rijeka 1946. 54 str. 8°.

Югославское духовенство в Истрии при итальянской власти. Издание общества св. Гиеронима. Загреб 1946. 33 str. 8°.

The Yugoslav Clergy of Istria under Italian Rule. Published by the Society of St. Hieronimus. Zagreb 1946. 43 str. 8°.

Le Clergé yougoslave d'Istrie sous le domination italienne. Edité par la Société de St. Jérôme. Zagreb 1946. 32 str. 8°.

Uvodu sledi ponatis spomenice istrske duhovščine Medzavezniški komisiji, nato pa izjave in razgovori z različnimi duhovniki (o dobi italijanske vlade in predvsem o postopanju italijanskega režima v cerkvi in z duhovščino).

168. **The Julian March. — Юлийская Крайна. — La Marche Julienne.** s. l. [1946]. 85 listov in prilog. 4°.

Trojezična publikacija, vsebuje slike, reprodukcije dokumentov, karte, citate izbranih tekstov, kar naj osvetli razne aspekte Julijske krajine, zlasti pa borbe zadnjih desetletij in let.

169. **La proposition française de délimitation entre l'Italie et la Yougoslavie et la réalité. — Французское предложение о разграничении между Югославией и Италией и действительность. — The French Proposal for the Delimitation Between Yugoslavia and Italy and the Reality.** [Beograd 1946.] (22 kart + 10 listov teksta + errata.) F°.

Uradna publikacija v obliki atlasa, tiskana v poletju 1946 in predložena pariški mirovni konferenci, vsebuje kritiko francoske linije.

170. **La frontière proposée et la réalité dans la Marche Julienne.** Paris 1946. 6 kart. 8°.

Majhna zbirka kart, tiskana od naše strani v Parizu poleti 1946; prva in druga karta sta bili povečani tudi posebej tiskani; prim. štev. 184 te bibliografije.

171. **Trieste (:floating population according to the language of intercourse after the census of 1910:).** 1 karta, s. l. [1946]. 4°.

Karta in statistika prebivalstva sestavnih delov Trsta po narodnostih.

172. **La frontière ethnique italo-yougoslave et la frontière proposée.** — **The ethnical Italo-Yugoslav border line and the proposed frontier.** — **Итальянско-югославская этническая граница и предлагаемая линия разграничения.** Paris, Girard, Barrère et Thomas 1946. 1 karta. F^o.

Karta, izdana od naše strani poleti 1946 (na ovojju francoski napis: »La structure ethnique de la Marche Julienne« in detajlna legenda v francoščini).

173. **La frontière proposée prive la Yougoslavie de presque toute l'industrie de la Marche Julienne.** — **The proposed frontier line deprives Yugoslavia of practically the whole of the industries of the Julian March.** — **Предложенная граница отнимает Югославии почти всю промышленность Юлийской Крайны.** — Paris, Girard, Barrère et Thomas [1946]. 1 karta. F^o.

Karta, tiskana in razširjana v času pariške konference.

174. **Resolution of the Presidium of the Regional Liberation Committee for the Slovene Littoral and Triest in the Name of the Members of the Cooperations in Zone A which is under Allied Military Government, S. l. s. a., 2 lista.** 4°.

Stanje zadrug pred fašizmom, za fašizma, pod vojaško upravo.

175. **Меморандум Антифашистского славянско-итальянского женского союза.** Триест 1947. 6 str. 4°.

Memorandum by Anti-Fascist Slav-Italian Women's Union. Trieste 1947. 6 str. 4°.

Mémorandum de l'Union antifasciste féminine italo-slave. Trieste 1947. 6 str. 4°.

Protest proti režimu v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja.

176. **Josip Broz-Tito: Izgradnja nove Jugoslavije.** Knjiga druga. (Beograd), Kultura 1948. 367 str. z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

—: **Graditev nove Jugoslavije.** Druga knjiga. Čamkarjeva založba v Ljubljani. 1949. 452 str. 8°.

V tej knjigi, ki obsega razdobje od marca 1946 do septembra 1947, so objavljeni tudi govori in izjave o Julijski krajini v tem času; v pripombah na koncu knjige je navedeno, kdaj in kje so bile podane izjave oz. govorjeni govori, in kje so bili prvič objavljeni.

177. **Josip Broz-Tito: Ekspoze predsednika Savezne vlade maršala Jugoslavije — o vanjskoj politici FNRJ održan 1. travnja na sjednici Saveznog vijeća i Vijeća naroda Narodne skupštine FNRJ.** (Zagreb? 1946.) 24 str. 8°.

—: **Jugoslavia's foreign policy.** By —, Marshal and Premier of the Federal People's Republic of Yugoslavia. A Statement before the Joint Session of the Parliament of the Federal

People's Republic of Yugoslavia, made on March [!] 1, 1946. United Committee of South-Slavic Americans, New York (1946). 14 str. 8°.

V govoru razpravlja maršal Tito tudi o položaju v Julijski Krajini.

178. **Edvard Kardelj: Jugoslavija se neće saglasiti sa ma kakvim mirovnim ugovorom u kojem njeni opravdani zahtevi ne budu zadovoljeni.** Trideset dana, IV. Beograd 1946, br. 7, str. 4—12. 8°.

—: **Yugoslavia's Claim to Trieste.** By —. United Committee of South Slavic Americans, New York. [1946]. 16 str. 8°.

Izjava podpredsednika E. Kardelja na tiskovni konferenci v Parizu 27. junija 1946 (v ameriški publikaciji tudi njegova izjava v Ljubljani ob povratku po sklepu četvorice); kritika odločitev, statistični in drugi argumenti.

179. **Едвард Карделъ: Говори на париској конференцији.** (Београд) Култура, 1947. 128 str. 8°.

—: **Govori na pariški konferenci.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1948. 125 str., z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.

Knjiga obsega vse govore na mirovni konferenci, a velik del teh govorov obravnava probleme mirovne pogodbe z Italijo in med temi zlasti probleme Julijske krajine.

180. **Mirovna konferencija u Parizu.** Govor šefa sovjetske delegacije druga Molotova. ... Govor šefa jugoslovenske delegacije druga Edvarda Kardelja ... Beograd-Zagreb, Kultura (1946). 48 str. 8°.

Molotov: Il trattato di pace con l'Italia. 30 giorni, II, (Fiume) 1946, str. 190—192. 4°.

Govora od 12. in 13. avgusta 1946, ki v polemiki z govorom De Gasperijske obravnavata problem Julijske krajine. Prim. izdaje govorov obeh števil 179 in 294 te bibliografije.

181. **Edvard Kardelj: Načelna beseda** —. Iz naše borbe na mirovni konferenci. Novi Svet I, Ljubljana 1946. Str. 625—629. 8°.

Govor v Komisiji za proceduro pariške konference 5. avgusta 1946 (redakcija tega ne pove; prim. števil 179 te bibliografije).

182. **Edvard Kardelj: Zgodovinski opomin** — na mirovni konferenci. Novi Svet I, Ljubljana 1946, Str. I—VIII. 8°.

Govor na plenarni seji 8. oktobra 1946 (redakcija tega ne pove; prim. števil 179 te bibliografije).

183. **Aleš Bebler: La Yougoslavie et le statut de Trieste.** Exposé de M. —, Ministre-Adjoint des Affaires Etrangères de Yougoslavie, fait le 18 juillet 1946 devant la Commission spéciale du Conseil des Ministres des Affaires Etrangères. Edité par le Bureau de Presse de la Délégation yougoslave à la Conférence de la Paix. Paris 1946. 25 str. 8°.

Govor pred Komisijo za statut Trsta, formirano od Sveta zunanjih ministrov po sklepu o sprejetju francoske linije, in ustanovitvi Svoobodnega tržaškega ozemlja.

184. **Aleš Bebler: Equilibrium or Justice?** The Speech delivered on September 3rd, 1946, by Dr. —, Deputy Minister of Foreign Affairs of Yugoslavia in the Political and Territorial Commission of the Peace Conference. [Paris 1946.] 22 str. + priloga št. 170 te bibliografije. 8°.

—: **Equilibre ou justice?** Discours de M. le Dr. —, Vice-Ministre des Affaires Etrangères de Yougoslavie, à la Commission politique et territoriale pour l'Italie de la Conférence de la Paix le 3 septembre 1946. (Paris 1946.) 23 str. + priloga štev. 170 te bibliografije. 8°.

V tem svojem prvem govoru v Politično-teritorialni komisiji za Italijo avtor ostro polemizira proti tezam Bonomija in italijanskega memoranduma, zlasti proti tezi o rapalski pogodbi kot »svobodnem dogovoru«, in proti principu »etničnega ravnotežja«.

185. **Юлийская Крайна. Статьи о ее истории и культуре.** Академия наук и искусств в Любляне. (1946). 98 str. 4°.

The Julian March. Studies on its history and civilisation. Academy of Sciences and Arts Ljubljana. (1946). 83 str. 4°.

Uvodu slede razprave dr. M. Kosa o kulturni in politični pripadnosti Slovenskega Primorja (v glavnem na podlagi starejše zgodovine), dr. Fr. Steleta, ki je že pred vojno napisal knjigo »Umetnost v Primorju« (Lj. 1940), o umetnosti v Slovenskem Primorju, dr. A. Baraca o hrvatski literaturi v Istri, dr. Fr. Kidriča o primorski slovenski literaturi in Fr. Marolta o ljudski glasbi in plesu v Slov. Primorju; vprašanje, ali pripada Julijska krajina po zgodovini in kulturi Italiji ali spada v isto skupino kakor ostale slovenske in hrvatske dežele, je osnovno vprašanje nekaterih razprav in publikacija to vprašanje osvedljuje, seveda ne z vseh v poštev prihajajočih vidikov. Francoska izdaja te knjige je bila sicer tiskana, a zaradi napak, ki jih ni zakrivila izdajateljica, ne dana v promet.

186. **Милько Кос: Историческое развитие словенской западной границы.** Любляна 1946. Опубликован и издал Научный Институт, отделение по изучению вопроса о границах. 19 str. 8°.

Milko Kos: Historical Development of the Slovene Western Frontier. By —. Ljubljana 1940. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 21 str. 8°.

—: **Développement historique de la frontière slovène occidentale.** Par —. Ljubljana 1946. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions de frontières. 19 str. 8°.

Avtor, ki je že v svoji razpravi »K postanku slovenske zapadne meje« (RZD V/VI, Lj. 1930) obdelal problem zgodovinskega postanka slovensko-italijanske etnične meje, govori tu o posameznih sektorjih te meje in njihovem historičnem postanku.

187. **Bojan Štih: Nekaj dejstev iz zgodovine Trsta in Julijske kra-
jine.** Koledar Osvobodilne fronte Slovenije 1947. (Ljubljana
1946.) Str. 56—62. 4°.

Zgoščena historična argumentacija za naše stališče z nekaterimi
malimi napakami v podrobnostih.

188. **Lavo Čermelj: La minorité slave en Italie (les Slovènes et
Croates de la Marche Julienne).** Deuxième édition. Ljubljana
1946. 293 str. 8°.

Druga izdaja knjige, ki je izšla v Ljubljani 1938 pod istim naslovom,
izpopolnjena s podatki za dobo do italijanske vojne napovedi Jugo-
slaviji 1941. Prim. opombo k angleški izdaji št. 91 te bibliografije.

189. **Документы о денационализации югославов в Юлийской
Крайне.** Югославский институт для международных вопро-
сов. Белград 1946. 156 str. 8°.

**Documents concerning the Denationalization of Yugoslavs in
the Julian March.** The Yugoslav Institute of International Stu-
dies. Belgrade 1946. 156 str. 4°.

**Documents sur la dénationalisation des Yougoslaves de la
Marche Julienne.** Institut yougoslave d'études internationales.
Beograd 1946. 156 str. 4°.

Publikacija, ki dopolnjuje sliko italijanskega režima, podano v
knjigi L. Čermelja (štev. 91 in 188 te bibliografije), obstoji v bistvu
iz fotografij italijanskih dokumentov, ki so prišli v naše roke ob
koncu vojne; knjiga in posamezna poglavja imajo kratek uvod, na
koncu knjige je pa dodana kratka vsebina publiciranih dokumentov.

190. **Miroslav Krleža: Jadranska tema.** Trideset dana, IV, Beograd
1946, br. 5—6. Str. 10—18. 8°.

—: **Adriatic Theme.** s. l. [1946]. 15 str. 8°.

—: **Le thème adriatique.** Edité par la Société pour la coopéra-
tion culturelle Yougoslavie—France. s. l. [1946]. 16 str. 8°.

Historične reminiscence o italijanski in naši kulturi ob Jadranu.

191. **Ive Mihovilović: O »superiornosti« talijanske kulture i »pa-
stirskom« nivou slavenske kulture u Julijskoj Krajini.** Repu-
blika II, Zagreb 1946, str. 515—532. 4°.

V polemiki s trditvami De Gasperi-ja osvetljuje avtor italijansko
in slovansko kulturno ustvarjanje v Julijski krajini v preteklosti
in sedanjosti.

192. **Антон Мелик: Триест и Приморье.** Краткая географиче-
ская характеристика. Любляна 1946. Опубликовал и издал
Научный Институт, отделение по изучению вопроса о гра-
ницах. 12 str. 8°.

Anton Melik: Trieste and the Littoral (:a short geographical
outline:). Ljubljana 1946. Published by the Research Institute,
Section for Frontier Questions. 13 str. 8°.

—: **Trieste et le Littoral** (:brève caractéristique géographique:) par —. Ljubljana 1946. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions de frontières. 11 str. 8°.

Zgoščena celotna geografska slika, napisana za inozemsko publiko, opremljena z več kartami v tekstu.

193. **Autori inglesi parlano sul problema della Regione Giulia.** Fiume 1946. Istituto per le ricerche della Regione Giulia. 63 str. 8°.

Kratek predgovor o avtorjih in nato italijanski prevodi članka A. E. Moodieja »The Italo-Yugoslav Boundary« (štev. 62 te bibliografije), članka A. J. P. Taylorja »Trieste or Trst« (štev. 68 te bibliografije) in brošure A. J. P. Taylorja »Trieste« (štev. 109 te bibliografije).

194. **Ive Mihovilović: Trst.** Etnografski i ekonomski prikaz. Predgovor dr. Ante Mandić. Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb 1946. VIII + 388 str., 10 prilog s slikami in kartami. 8°.

To delo se omejuje na Trst, a predstavlja eno od najvažnejših del te bibliografije. Avtor govori o etničnem, političnem in predvsem gospodarskem aspektu tržaškega problema v preteklosti in sedanjosti ter dodaja knjigi, ki je opremljena s kartami, grafikoni in statistikami, bibliografijo in indeks. Trditve opira večinoma na citate iz literature.

195. **Anton Melik: Trst in severna Jugoslavija.** Izdal in založil Znanstveni inštitut, oddelek za mejna vprašanja. Ljubljana 1946. 19 str., 2 karti v prilogah. 8°.

—: **Trieste and North Yugoslavia**, by —. Ljubljana 1946. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 21 str. + 2 karti v prilogah. 8°.

—: **Trieste et la Yougoslavie du Nord.** Par —. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions des frontières. Ljubljana 1946. 20 str. + 2 karti v prilogah. 8°.

V tej kratki razpravi, ki daje mnogo pobud geografu in historiku, dokazuje avtor, kako je gospodarsko težišče vse Jugoslavije v njenih severnih pokrajinah, kako imajo vse te pokrajine zaradi strukture Dinarskega sistema svoj najlažji dostop do morja v smeri proti Trstu, kako so prišla ta dejstva do izraza v zgodovini in kako je zaradi tega napačno naziranje, ki smatra stanje v dualistični Avstro-Ogrski za »prirodno stanje« sploh in Slovenijo, Avstrijo in Češko za edino »prirodno« zaledje Trsta.

196. **Lojze Berce: Budućnost Trsta u svetlu njegove prošlosti.** Tragedija jedne luke i jednog naroda pod Italijom. Beograd 1946. 244 + IV str. 1 priloga. 8°.

Avtor, primorski slovenski publicist, razpravlja v tej knjigi o tržaški luki in njenem zaledju, o etnični strukturi prebivalstva Trsta, o tržaškem partikularizmu in avtonomiji, o politični zgodovini Trsta, Goriške in Istre od 1848 dalje, o demografiji v času italijanske oblasti, o diplomatski borbi v času prve svetovne vojne in po njej, primerja Trst in Gdansk ter dodaja kratko bibliografijo. Knjiga zajema

vsebinsko tudi avtorjeva članka »Zašto je Trst uvek odbijao protekciju Italije« (Narodno bančarstvo, Beograd 1945, br. 3—4) in »Preobražaj strukture tršćanske privrede pod italijanskom okupacijom« (prav tam, Beograd 1945, br. 5), ki mi pri sestavljanju te bibliografije nista bila dostopna.

197. **Lojze Berce: Težnje Tržčanov po avtonomiji.** Razgledi I. Trst 1946. Str. 22—27. 8°.

Kratek povzetek trditev, ki jih je avtor obširneje zastopal drugod (prim. štev. 196 te bibliografije).

198. **Verij Švajger: Trieste-Trst Yugoslav or international? (Treatise about communications:)** by —. Trieste. The Julian March Research Institute 1946. 24 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Razprava o tržaškem problemu s stališča železniškega prometa.

199. **Dušan Rybař: Trst in njegovo zaledje.** Razgledi I, Trst 1946. str. 13—16. 8°.

—: **Trst i njegovo zaledje.** Trideset dana, IV. Beograd 1946, br. 3, str. 12—15. 8°.

Zelo kratka skica problema.

200. **Светозар Илешич: Популяционное развитие Триеста и его ближайших окрестностей.** Любляна. Опубликовал и издал Научный Институт, отделение по изучению вопроса о границах. 1946. 9 str. 8°.

Svetozar Pešič: The Population Development of Trieste and its near Environs. Ljubljana 1946. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 9 str. 8°.

—: **Le développement de la population de Trieste et de ses environs immédiats.** Par —. Ljubljana 1946. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions de frontières. 9 str. 8°.

Razvoj številke prebivalstva v mestu, predmestju in vaseh na kraški planoti v teku zadnjih dveh stoletij.

201. **Marij Kocijančič: Trst je prirodna jugoslovanska luka.** Razgledi I, Trst 1946, str. 61—66. 8°.

Kratek pregled z najbolj bistvenimi podatki.

202. **Лаво Чермель: Народная перепись 1910 года в Триесте.** По официальным протоколам местного провинциального сейма и австрийского парламента. Югославский институт по международным вопросам. Белград 1946. 30 str. 8°.

Lavo Čermelj: The Census in Trieste in 1910 according to the Records of the Diet of Trieste and the Austrian Parliament. Yugoslav Institut [!] for International Affairs. Beograd 1946. 28 str. 8°.

—: **Recensement de 1910 à Trieste** d'après les procès-verbaux de la Diète provinciale de Trieste et du Parlement autrichien. Institut yougoslave d'Etudes internationales, Beograd 1946. 28 str. 8°.

V uvodu in v prevedenih tekstih interpelacij v deželnem zboru in parlamentu ter odgovora nanje je prikazan način štetja 1910 v Trstu (pred revizijo) in opozorjeno, da v istrskih občinah, kjer je bil položaj isti, do revizije sploh ni prišlo. Prim. oceno v ZČ I, 1947, str. 192—195.

203. **Cadastre national de l'Istrie** d'après le recensement du 1er Octobre 1945. Edition de l'Institut Adriatique, Sušak 1946. Comité de redaction: J. Roglič, R. Maixner, L. Čermelj, M. Gržetić, I. Pucić (VI +) XIII + 628 str. + 3 karte v prilogah. 8°.

V tej publikaciji so dani za vsako istrsko naselje rezultati štetij 1880—1910 in 1945, naštetih za vsa naselja, razen Pule in Mišj. vsi priimki po štetju 1945 in določen njihov nacionalni izvor (na podlagi kriterijev, ki jih v uvodu definirajo Petar Skok, Mirko Deanović in Fran Ramovš) in omenjena ostala dejstva, ki pridejo v poštev za ocenjevanje nacionalne pripadnosti in zavesti; ona vsebuje nadalje tabelo (definitivnih) rezultatov štetja 1945 in register krajev, medtem ko je bil register (vseh istrskih!) priimkov te knjige objavljen v posebni publikaciji (štev. 204 te bibliografije). Prim. oceno v ZČ I, 1947, str. 192—195.

204. **Index patronymique**. Supplément au Cadastre National de l'Istrie d'après le Recensement du 1er Octobre 1945. Edition de l'Institut Adriatique, Sušak 1946. Comité de Rédaction: J. Roglič, R. Maixner, L. Čermelj, M. Gržetić, I. Pucić. 150 str. 8.

Seznam rodbinskih imen vse Istre v Cadastre National (štev. 203 te bibliografije) v abecednem redu; P. Skok, M. Deanović in F. Ramovš dajejo v »Observations préliminaires« na začetku knjige nekaj dodatnih pripomb o priimkih.

205. **Luka Kirac: Crtice iz istarske povijesti**. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb 1946. 348 str., z avtorjevo sliko. 8°.

Iz predgovora Viktorja Cara Emina in dr. Matka Rojniča je razvidno, da je don Luka Kirac dokončal rokopis knjige nekaj let pred svojo smrtjo († 1931); delu, ki govori o nekaterih vprašanih srednjeveške zgodovine in o vprašanju glagolice in končno objavlja nekaj dokumentov, kar je vse istrskega patriota zanimalo predvsem v nacionalnega stališča, se sicer pozna, da ni pisano od strokovnjaka-zgodovinarja in avtor ne pozna in upošteva vseh znanstvenih razprav in rezultatov, ki prihajajo v poštev, vendar pa je o njem že Šišić izrekel mnenje, da je vredno, da se natisne.

206. **Matko Rojnić: Pula** (:historijski presjek:). Poseban otisak iz »Glasa Istre«, Rijeka 1946. 8 str. 8°.

Kratek zgodovinski pregled.

207. **Anton Melik: Gorica** (:geografske osnove mestnega naselja:). Izdal in založil Znanstveni institut, oddelek za mejna vprašanja. Ljubljana 1946, 22 str., 4 karte v prilogi.

Антон Мелик: Горица. Любляна 1946. Опубликовал и издал Научный институт, отделение по изучению вопроса о границах. 19 str., 4 karte v prilogah. 8°.

—: **Gorica** (:The Geographical Basis of its Foundation:). By —. Ljubljana 1946. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 21 str., 4 karte v prilogah. 8°.

—: **Gorica** (:bases géographiques de l'agglomération urbaine:). Ljubljana 1946. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions de frontières. 22 str., 4 karte v prilogah. 8°.

Avtor obdela z geografskega, historičnega in demografskega stališča aktualno vprašanje povezanosti Gorice z njeno pokrajino, zlasti s Soško in Vipavsko dolino.

208. **Лаво Чермель: Венецианская Словения.** Югославский институт по международным вопросам. [Beograd] 1946. 23 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Lavo Čermelj: Venetian Slovenia. Yugoslav Institute for International Affairs. [Beograd] 1946. 22 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

—: **La Slovénie Vénitienne.** (Beneška Slovenija.) Institut yougoslave pour les questions internationales. [Beograd] 1946. 22 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Statistični podatki, skica zgodovine, stanja pod Italijo in najnovejših dogodkov.

209. **Trinkov zbornik.** Trst, Gregorčičeva založba, 1946. Uredila: Josip Birsa in Andrej Budal. 135 str. 8°. Résumé (franc.) 4 str.

Ta publikacija vsebuje poleg odlomkov iz Trinkovih del, prispevkov o Trinku in bibliografije njegovih del še članke M. Kosa, Slovenska Benečija — zgodovinsko ime (tudi srednjeveška topografija), M. Matičetova, Iz žive govorice beneških Slovencev, Fr. Bezljaja, Baudouin de Courtenay, in Zvonka A. Bizjaka, Beneško-slovenska in rezijanska bibliografija (osnutek).

210. **Jaka Avšič: Naš prvi pohod v Beneško Slovenijo.** Uvod napisal Fran Zwitter. Ljubljana, Znanstveni inštitut, oddelek za mejna vprašanja 1946. 24 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Яка Авшич: Наш первый поход в Словенскую венецианскую область. С введением Франа Цвиттера. Любляна 1946. Опубликовал и издал Научный институт, отделение по изучению вопроса о границах. 21 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

—: **Our first March into the Venetian Slovenia.** By —, with and [!] introduction by Fran Zwitter. Ljubljana 1946. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 23 str. + 1 karta v prilogi. 8°.

Uvod, ki govori na splošno o beneških Slovencih, je predelan članek »O beneških Slovencih«, napisan l. 1944 in objavljen v Slovenskem zborniku 1945. (štev. 99 te bibliografije); glavni tekst, napisan prav

tako l. 1944 v partizanih, je ponatis članka »Prvo oznanilo beneškim Slovencem« v Slovenskem zborniku 1945 (štev. 97 te bibliografije); na novo sta dodani (poleg karte v prilogi) tudi dve karti v tekstu.

211. **Bogo Grafenauer: Kanalska dolina.** (:Etnografski razvoj:). Izdal in založil Znanstveni inštitut, oddelek za mejna vprašanja. Ljubljana 1946. 15 str. 8°.

Бого Графенауер: Канальская долина. (:Етнографическое развитие:). Любляна 1946. Опубликовал и издал Научный институт, отделение по изучению вопроса о границах. 16 str. 8°.

—: **The Kanal Valley** (:ethnographical development:). By —, Ljubljana 1946. Published by the Research Institute, Section for Frontier Questions. 18 str. 8°.

—: **Vallée de Kanal** (:développement ethnographique:). Par —, Ljubljana 1946. Publié par l'Institut scientifique, section pour les questions de frontières. 17 str. 8°.

Geografski, historično-geografski in historično-etnični aspekt problema Kanalske doline.

212. **Zločini italijanskega okupatorja v Ljubljanski pokrajini. I. Internacije.** Po izvornih dokumentih napisano v »Komisiji za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo« in v »Inštitutu narodne osvoboditve pri Predsedstvu vlade LRS«, Ljubljana 1946. 187 str. + 2 karti v prilogi. 4°.

Osnovno delo za to stran italijanskega režima v Ljubljanski pokrajini, napisano vseskozi na podlagi zaplenjenih italijanskih dokumentov; v prvem delu, ki obsega nekaj več od polovice knjige, se daje sistematičen opis, v drugem delu se objavljajo italijanski dokumenti v originalu; knjiga je opremljena s fotografijami, z reprodukcijami dokumentov in načrtov.

213. **Giuseppe Piemontese: Ventinove mesi di occupazione italiana nella Provincia di Lubiana.** Considerazioni e documenti. Lubiana 1946. 95 str. + allegati (50 numeriranih reprodukcij dokumentov + 16 nenumeriranih prilog fotografij). 4°.

Ta knjiga je v večji meri ponatis in reproducirane vsebine dokumentov kakor pa zgodovinska razprava v ožjem smislu besede, vendar pa daje precej izčrpno sliko italijanskega okupatorskega režima v Ljubljanski provinci.

214. **Джузеппе: Пьемонтесе: Двадцать девять месяцев итальянской оккупации «Люблянской провинции».** Извлечение. Русское издание. Любляна 1946. 56 str. + 16 listov fotografij v prilogah. 4°.

Giuseppe Piemontese: Twenty-nine Months of Italian Occupation of the »Province of Ljubljana«. By —. Extract. Ljubljana 1946. 56 str. + 16 listov fotografij v prilogah. 4°.

- : *Vingt-neuf mois d'occupation italienne de la »Province de Ljubljana«*. Par —. Extrait. Edition française. Ljubljana 1946. 56 str. + 16 listov fotografij v prilogah. 4°.
- Izveček iz publikacije števil 213 te bibliografije; kratkemu uvodu slede prevodi in faksimili dokumentov in nato fotografije.
215. **Hrvoje Mezulić: Fašizam krstitelj i palikuća**. Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb 1946. 112 str. 8°.
- Nekaj podatkov o spreminjanju krajevnih imen in priimkov ter o vojnih zločinih na hrvaškem ozemlju, anektiranem od Italije 1941, in v Istri, na podlagi zaplenjenih italijanskih dokumentov.
216. **Cvito Fisković: Dalmatinski spomenici i okupator**. Republika II, Zagreb 1946, str. 243—265. 4°.
- Edina specialna razprava o tej strani okupatorskega režima pri nas; avtor, direktor konzervatorskega zavoda v Splitu, opisuje izčrpno kulturno škodo, ki jo je v teku vojne pretrpela Dalmacija.
217. **Павле Яакшич: Ослободение Юлийской крайны IV-ой Югославской армией**. Издание «Народной Армии», органа Югославской Армии. [Beograd 1946.] 25 str. + 1 karta v prilogi. 8°.
- Pavle Jakšić: The Liberation of the Julian March by the Yugoslav IV Army**. Issue of »People's Army«, official periodical of the Yugoslav Army. [Beograd 1946.] 25 str. + 1 karta v prilogi. 8°.
- : *La libération de la Marche Julienne par la IV Armée yougoslave*. Edité par l'»Armée populaire«, organe de l'Armée yougoslave. [Beograd 1946.] 26 str. + 1 karta v prilogi. 8°.
- Vojaški opis in analiza operacij IV. armade v marcu—maju 1945.
218. **Allied Airmen and Prisoners of War rescued by the Slovene Partisans**. Compiled after the records of the Head-Quarter of Slovenia. Published by the Research Institute. Ljubljana 1946. (II +) 89 str., ena karta v prilogi. 8°.
- Publikacija vsebuje tudi podatke o zavezniških aviatikih in vojnih ujetnikih, rešenih v Slovenskem Primorju in v Slovenski Koroški.
219. **Mladen Ikić: Oslobodjenje Pule**. Jugoslovenski mornar, II, [Split] 1946. Str. 165—166. 4°.
- Specialni opis operacij koncem aprila in začetkom maja 1945.
220. **Ivan Ivanović: Operacija oslobadjanja Cresa i Lošinja aprila 1945 god**. Jugoslovenski mornar, II, [Split] 1946. Str. 304—308. 4°.
- Detajlni opis operacij.
221. **Slavko Kavšek: Borba slovenskog naroda za svoje more**. Jugoslovenski mornar, II, [Split] 1946. Str. 352—54.
- Podatki o začetku mornariških oddelkov pri IX. korpusu.

222. **Janez Tomšič: Desantna operacija kod oslobođenja Raba, u aprilu 1945 godine.** Jugoslovenski mornar, III, [Split] 1947. Str. 55—60. 4°.
Izčrpn študija.
223. **Ive Mihovilović: Angelo Vivante ili socijalistička interpretacija tršćanskog problema.** Povodom tridesete godišnjice smrti Vivantea. Republika II, Zagreb 1946. Str. 811—830. 4°.
Podatki o tržaškem socializmu in o Vivanteju ter lepa reprodukcija glavnih misli njegovega dela.
224. **Andrej Budal: Angelo Vivante.** Razgledi II, Trst 1947. Str. 80 do 84. 8°.
Povzetek razprave J. Mihovilovića (števil. 223 te bibliografije).
225. **Lino Legiša: Scipio Slataper z naše strani.** Novi Svet I, Ljubljana 1946. Str. 201—213. 8°.
Kratka karakteristika odnosa notranje razdvojenega tržaškega iredentističnega književnika do nas.
226. **Milko Matičetov: Scipio Slataper o Slovencih.** Razgledi I, Trst 1946. Str. 158—163. 8°.
Nekaj fragmentov o tem notranje razklanem tržaškem iredentističnem književniku.
227. **Ivan Regent: Jože Srebrnič, junaški bojevniki za bratstvo med narodi in za pravice delovnega ljudstva.** Katoliška tiskarna. Najemnik: Zal. »Primorski dnevnik«, Gorica 1946, 16 str. 8°.
—: **Jože Srebrnič, eroico combattente per la fratellanza dei popoli e per i diritti del popolo lavoratore.** Tip. Catt. Concess. Edit. »Primorski dnevnik«. Gorizia 1946. 20 str. 8°.
Kratek življenjepis in opis dela slovenskega primorskega komunističnega voditelja in originalnega misleca v zgodovinskih vprašanjih, ki je l. 1944 v partizanih utonil pri prehodu čez Sočo.
228. **France Bevk: Kulturni život u Slovenačkom Primorju.** СЛОВЕНСКО БРАТСТВО. Beograd 1947. Str. 450—454. 8°.
Kratka slika za preteklost in sedanjost.
229. **Andrej Budal: O slovanski misli v Slovenskem Primorju.** Razgledi II, Trst 1947. Str. 300—306. 8°.
Kratek zgodovinski pregled.
230. **France Bevk: Slovenačko Primorje u borbi za slobodu.** СЛОВЕНСКО БРАТСТВО. Beograd 1947. Str. 606—621. 8°.
Pregled zlasti za dobo od 1918—1947.
231. **Koledar Gregorčičeve založbe za navadno leto 1947.** Uredil uredniški odbor Gregorčičeve založbe, Trst 1946, 160 str. 8°.
Vsebuje vrsto prispevkov za dobo 1918—1945 in kasneje, zlasti članek Vekoslava Špangerja »Prvi borci za svobodo« (str. 16—27; za dobo

1927—50), Z. Jelinčiča »Primorska mladina in T. I. G. R. pod fašizmom« (str. 56—69) in opis preganjanja po krajih »Kronika naših krajev« (str. 131—152).

232. **Viktor Car Emin: Vjekovna borba Slavena Istre.** СЛОВЕНСКО БРАТСТВО. Београд 1947. Str. 515—534. 8°.

Fragments iz historičnih borb.

233. **Janez Kocmur: Primorski borci v tujini za svobodo domovine.** O življenju, trpljenju in borbenem prizadevanju primorskih internirancev in vojakov v Italiji v letih osvobodilnega boja. Pripoveduje —. Založila tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celju. 80 str. 8°.

Avtor govori o temi v bistvu le na podlagi svojih osebnih spominov in dožvljajev, ne na podlagi sistematično zbiranega in študiranega gradiva.

234. **D. Bužecan: Rapalski diktat.** Trideset dana, IV. Beograd 1946, br. 10. Str. 75—85. 8°.

—: **Rapalski diktat.** Razgledi II, Trst 1947. Str. 34—36, 73—77. 8°.

Dokazi, da je bil Rapalno diktat in ne svobodno in sporazumno sklenjena pogodba; članek v »Razgledih« le kratek povzetek.

235. **(Boris Krajger): La situazione politica nella Regione Giulia.** 30 giornali, II. (Fiume) 1946. Str. 83—86. 4°.

Del referata na tržaškem kongresu KP za Julijsko krajino 14. aprila 1946 (po Il Lavoratore).

236. **Bojan Štih: Trst v velikih dneh.** Novi Svet I, Ljubljana 1946. Str. 421—452. 8°.

Vtisi iz časa bivanja Medzavezniške komisije v Trstu.

237. **Stevan Dedijer: Činjenice koje se ne mogu poreći.** Trideset dana, IV, Beograd 1946, br. 4. Str. 97—111.

Kritika režima v coni A Julijske krajine.

238. **Stefan Mitrović: Načelne primjedbe po pitanju Trsta.** Trideset dana, IV, (Beograd) 1946, br. 1. Str. 13—40. 8°.

—: **Načelne pripombe o vprašanju Trsta.** Razgledi I, 1946. Str. 31—37, 79—86, 128—134. 8°

Načelna marksistična kritika stališča italijanskih delavskih strank in voditeljev v tem vprašanju. Za ponatis prim. publikacijo šte. 72 te bibliografije.

239. **Stefan Mitrović: O jugoslovensko-italijanskoj granici.** Kritika »teorije« prirodnih granica. Trideset dana, IV, (Beograd) 1946, br. 4. Str. 15—38. 8°.

Kritika te teorije italijanskih avtorjev z načelno-marksističnega stališča s sklicevanjem na dejstva politično-diplomatske zgodovine.

240. **Viktor Novak: Problem Julijske Krajine.** Jugoslavija—SSSR, Beograd, mart 1946, br. 5. Str. 4—6. 4°.
Kratek povzetek problema, predvsem avtorjevih in drugih izvajanj v knjigi »Oko Trsta« (štev. 75 te bibliografije).
241. **Milovan Djilas: Sa čim Jugoslavija izlazi pred mirovnu konferenciju.** Trideset dana, IV, Beograd 1946, br. 5—6. Str. 1—9. 8°.
Borba in žrtve jugoslovanskih narodov.
242. **За слободу Јулијске Крајине.** Наша књижевност, I. Beograd 1946. Str. 615—617. 4°.
Izjave predstavnikov srbskega kulturnega življenja na zborovanju Društva književnikov 10. aprila 1946.
243. **Bojan Štih: Nekaj pripomb k novi kampanji imperialističnih krogov Italije.** Novi Svet I, Ljubljana 1946. Str. 55—67. 8°.
Poskus opisa imperialistične kampanje v Italiji ob našem vprašanju od 1943 do januarja 1946.
244. **Владимир Дедијер: Југославија од Версаља до Париза.** Политичка библиотека, 8, Beograd 1947. Прештампано из »Тридесет дана«, број 11—12 (новембар—децембар) 1946. 56 str. 8°.
Vsebuje važne, čeprav fragmentarne podatke o vprašanju naših meja z Italijo po prvi svetovni vojni, o zunanji politiki in ekonomski odvisnosti stare Jugoslavije in o zunanji politiki narodnoosvobodilnega gibanja ter daje sumaren pregled stališča Jugoslavije v glavnih vprašanjih, ki se je o njih razpravljalo na pariški konferenci.
245. **Andrej Budal: Jugoslavija na mirovni konferenci.** Priredil —. »Razgledi« II, Trst 1947. Str. 149—156. 8°.
Povzetek razprave Vl. Dedijera (štev. 244 te bibliografije).
246. **France Bevk: Naše vprašanje v luči izjav.** Razgledi II, Trst 1947. Str. 61—65. 8°.
Nekaj zanimivih izjav delegaciji Julijske krajine v Parizu poleti 1946.
247. **Dušan Rybař: Po Parizu.** Razgledi I, Trst 1946. Str. 218—22. 8°.
Nekaj misli o pariški konferenci.
248. **Marij Kocijančič: Predlogi za tržaški statut.** Razgledi I, Trst 1946. Str. 333—336. 8°.
Kratka karakterizacija prvotnih projektov statuta.
249. **Marij Kocijančič: Gospodarski problemi »svobodnega področja«.** Razgledi I, Trst 1946. Str. 229—233. 8°.
Kratka skica glavnih gospodarskih problemov v času, ko je bila ustanovitev STO že odločena, medtem ko je borba za statut še trajala.

II. Italijanske izdaje

(memorandumi, uradne izjave, ostale publikacije v vsebinskem redu)

250. **Propositions en vue d'un régime international pour les ports de Trieste et de Fiume.** Rome, mars 1946. 8 str. 4°.

Uradni predlog italijanske vlade.

251. **Alcide de Gasperi: Déclaration du Président du Conseil italien — à la Conférence des Ministres des Affaires Etrangères à Paris, le 3 mai 1946.** (Traduction) [1946] s. l. 4 str. 4°.

Citirana so zanj ugodna mesta iz poročila ekspertov, zastopane so znane italijanske teze.

252. **La Frontière italo-yougoslave.** Déclarations officielles et autres documents présentés par le Gouvernement italien au Conseil des Ministres des Affaires Etrangères. Rome, août 1946. 73 str. + karta v prilogi. 8°.

Italijansk memorandumi in govori italijanskih zastopnikov do pariške konference.

253. **La Questione della Venezia Giulia.** Memoriale. Comitato di Liberazione Nazionale della Venezia Giulia. Comitato Giuliano di Roma. Roma [1946]. 16 str. 8°.

Memorandum omenjenih organizacij, napisan po aprilu 1946 za pariško konferenco, predlaga med drugim event. izločitev vprašanja Julijske krajine iz mirovne pogodbe z Italijo.

- 254.* **[Antonio De Berti]: Memorandum dei giuliani alle repubbliche sudamericane.** Roma. Comitato giuliano, 1946. 18 str. 16°.

255. **La Venezia Giulia terra d'Italia.** Editrice la Società istriana di archeologia e storia patria. Venezia 1946. XVI + 267 str., 6 prilog. 8°.

V tem kolektivnem delu italijanskih nacionalističnih avtorjev brnita geografa Silvio Vardabasso in Arrigo Lorenzi tezo o »prirodni meji« Italije na vzhodu in geografski pripadnosti Julijske krajine Italiji. Raffaello Battaglia govori o dobi do prvih naselitev Slovanov, Camillo de Franceschi, edini avtor o kasnejši zgodovini, izbira le dejstva in vire, ki bi govorili v korist njegovi tezi o historični pripadnosti Italiji, in sploh ne daje celotne zgodovinske slike. Matteo Bartoli in Giuseppe Vidossi govorita o jezikih in dialektih, Baccio Zilbotto izključno le o italijanski književnosti, Bruna in Ferdinando Forlani o umetnosti, medtem ko se Augusto Giuliani v statistični študiji o etnični strukturi in Aldo Suppani o ekonomskih problemih gibljeta v okviru znanih uradnih italijanskih tez. Čeprav je v nekaterih razpravah zbrano mnogo gradiva, si skoraj nobena od njih ne prizadeva, da bi prišla kritično do jedra problema, ampak si večinoma pomagajo s tem, da se omejujejo in čisto pretiravajo nekatere aspekte s čisto netočnimi trditvami, medtem ko druge, važnejše aspekte, ki bi šele omogočili celotno sliko, enostavno zamolčujejo. Prim. tudi oceno v ZČ I, 1947, str. 187—92.

256. **L'Economia della Venezia Giulia.** Pierpaolo Luzzatto Fegiz, Antonio Marussii, Paolo Medani, Mario de Vergottini con la collaborazione di Rodolfo Bernardi, Eliseo Bonetti, Giorgio Bonifacio, Bruno Cadalbert, Silvio Curto, Alda Diana, Bruno Fazzini, Bruno Grazia Resi, Paolo Pellis, Francesco Platzer, Vittorio Privileggi, Arturo Radetti, Ottavio Rondini, Carlo Ursi. Università di Trieste, Istituto di Statistica, direttore P. Luzzatto-Fegiz. Stampa: Stabilimento tipografico nazionale Trieste. Carte: Arti grafiche Modiano, Trieste. 1946. XIII + 175 str., 15 prilog kart, 8°.

Prvi del knjige ima splošno geografsko-ekonomski značaj, drugi del govori o posameznih gospodarskih panogah, tretji o projektih za bodočnost. Knjiga ima bolj značaj statističnega priručnika s komentarji in kartami kakor pa ekonomske monografije ali serije monografij. Ona vsebuje brez dvoma mnogo gradiva, sodba o tej knjigi, ki avtorji zanjo trdijo, da može zavzemati nikakega stališča, je pa odvisna od sodbe o zanesljivosti statistik in uradnih poročil, ki se nanje naslanja, od kritike principov, po katerih so delane statistike in od kritike podatkov, ki so samo približno cenjeni.

257. **Mondo Europeo.** Rivista di civiltà europea. Anno II. Gennaio-Febbraio 1946. (Roma.) Str. 49—167. 8°.

European World. A Review of European civilisation. January/February 1946. Vol. I. (Rome.) Str. 53—179. 8°.

Vsebuje o Julijski krajini članke: Antonio de Berti, Il sentimento di nazionalità — The Sentiment of Nationality (brez stvarnih podatkov in poglobitve, predlaga avtonomijo v mejah Italije); Pietro Battara, Gruppi etnici della Venezia Giulia — Ethnical Groups in the Julian Region (demograf rimske univerze zastopa brez zadostnega konkretnega študija teze, ki so jih že zavrnile jugoslovanske in deloma tudi Schiffrerjeve publikacije); Edgar E. Clark, Venezia Giulia (vtisi in konstatacije ameriškega žurnalista); Aristocle Vatova, L'Istria marinara ne' suoi proverbi — Sea Faring Istria and its Proverbs (samo italijanski pregovori); Giovanni Dalma, Il problema di Fiume — The Problem of Fiume (za Zanellin koncept »svobodnega mesta Reka«); Carlo Galli, La politica serba per un accordo con l'Italia — Serbia's Policy in View of an Agreement with Italy (zanimivi podatki bivšega italijanskega poslanika v Beogradu o tendencah vladajočih krogov stare Jugoslavije priiti do sporazuma s fašistično Italijo); Silvio Benco, Cultura ed arte in terra giuliana — Culture and Art in the Julian Land (omenjeni so izključno le italijanski kulturni delavci in umetniki, oz. tisti, ki jih avtor prišteva Italijanom); Robert Meyer, La Venezia Giulia: Terreno d'assaggio per l'idealismo dell'Unione mondiale — Venezia Giulia — Proving Ground of «One World» Idealism (pretežno italofilske misli ameriškega žurnalista); Vittorio Tranquilli, Fisionomia musicale della Venezia Giulia — The Musical Characteristics of Venezia Giulia (upošteva samo Italijane); Manlio Cace, Zara, città e il suo statuto — The City of Zara and its Statute (slabo, šovinistično); razen tega še literarne prispevke in fragmente Itala Sveva, Giama Stuparicha, Umberta Sabe, Gregorja Gregorja-ja, Vittoria Tranquilli-ja in Virgilia Giotti-ja.

258. **Carlo Schiffrer: Sguardo storico sui rapporti fra Italiani e Slavi nella Venezia Giulia.** Istituto di storia moderna del-

l'Università di Trieste. Trieste. Stabilimento tipografico nazionale. 1946. 37 str. 8°.

— II edizione riveduta. Istituto di storia dell'Università di Trieste. Trieste. Stabilimento tipografico nazionale. 1946. 37 str. 8°.

—: **Historic Glance at the Relations between Italians and Slaves [!] in Venezia Giulia.** Istituto di Storia dell'Università di Trieste. Trieste. Stabilimento tipografico nazionale. 1946. 34 str. + karta v prilogi. 8°.

To delo, podobno kakor drugo delo istega avtorja (štev. 259 te bibliografije), vsebuje mnogo netočnih tez in trditev, vendar pa je treba njegovemu avtorju priznati, da poskuša biti v razliki od ostalih italijanskih avtorjev bolj objektivni in globlji in da vsebuje delo dragocena dognanja in teze, ki morejo biti predmet diskusije. Prim. oceno v ZC I, 1947, str. 187—92.

259. **Carlo Schiffrer: La Venezia Giulia, Saggio di una carta dei limiti nazionali italo-jugoslavi (con la carta annessa).** Stabilimenti tipografici Carlo Colombo. Roma. MCMXLVI. 123 str. + karta v prilogi. 8°.

—: **Autour de Trieste. Point névralgique de l'Europe. (Les populations de la Vénétie Julienne.)** Préface du Comte Sforza. Fasquelle editeurs. (Paris) MCMXLVI, 127 str. 8°.

Glavno delo tega avtorja o problemu, ki poskuša rekonstruirati etnično stanje, a vsebuje tudi študij historičnih odnosov med narodi in druga razpravljanja. Mnoge nevdružne teze, vendar poskuša biti avtor bolj objektivni kakor drugi italijanski avtorji in delo vsebuje zanimive teze in pomembna dognanja. Prim. delo štev. 258 te bibliografije in oceno v ZC I, 1947, str. 187—92. Francoska knjiga je dobeseden prevod italijanske pod drugim naslovom, vendar je v njej več tiskovnih napak, nekatere opombe so izpuščene in na koncu manjka karta, ki se o njej sicer govori v tekstu, tako da je treba za znanstvene namene uporabljati italijansko izdajo.

260. **Fosco Latini: Italianità della Venezia Giulia con particolare riguardo al' 700 nella Città di Gorizia e suo territorio.** Disegni di G. Bassa de Montesorsi. Udine — Arti grafiche Friulane — 1946. 248 str. 8°.

Knjiga, ki govori v prvem delu o zgodovini Julijske krajine do novejših dob, v glavnem delu pa o Gorici in Goriški v terezijansko-jožefinski dobi in ponatiskuje v dodatku razne vire, je bolj zbirka historičnih fragmentov in reminiscenc kakor prava zgodovina in ne predstavlja zaokrožene celote, čeprav je v njej tudi nekaj zanimivega gradiva. Avtor — v razliki tudi n. pr. od Schiffrerja (štev. 258 in 259 te bibliografije) — navaja samo momente, ki naj bi govorili za italijanstvo mesta in province in še te razumeva na svoj način, medtem ko je videti stoletna pripadnost Goriške in Trsta Avstriji produkt slučaja, vloga nemškega fevdalizma in delež nemškega uradnega jezika skoraj nista omenjena, za Slovence v mestu in ce.o v pokrajini pa čitatelj sploh ne zve, ali tam žive in kdaj so prišli. Prim. tudi oceno v ZC I, 1947, str. 187—92.

261. **Ernesto Sestan: Venezia Giulia. Lineamenti di una storia etnica e culturale.** Edizioni Italiane Roma (1947). 139 str. 8°.

Avtor hoče podati zgodovino vse pokrajine pod etničnim aspektom od romanizacije v rimski dobi do začetka fašističnega režima; v knjigi je mnogo podatkov in bibliografija, dodana na koncu knjige, more koristiti; delo pa ne sloni na originalnih raziskavanjih in koncepcijah, po preglednosti in omejevanju na bistveno zaostaja za Schiffrerjevimi deli, ki jih ne pozna; avtor se ne zaveda, da se zgodovina pod tem aspektom ne da pisati brez bolj temeljitega upoštevanja ekonomskega in socialnega razvoja, za 19. stoletje niti od daleč ne dosega Vivanteja, razen tega pa avtor, rodom iz Labinja, skoraj ne pozna slovenskih avtorjev (n. pr. M. Kosa, A. Melika, P. Skoka; od Hauptmanna navaja le eno za ta problem nebistveno delo; od naše literature od 1945 dalje ne pozna niti del, objavljenih v tujih jezikih) in tako postavlja naselitev Slovencev v frankovsko dobo, Hrvatov v Istri v glavnem v pozni srednji vek, za 19. in 20. stoletje pa o kaki prodorni in točni sliki etničnega in političnega stanja ni govora.

262. **Ermacora Dall'Isonzo [Vicinio Bombig]: Il problema della Venezia Giulia nella sua realtà geo-economica, storica, etnica e psicologica con alcune note esplicative e quattro peràullis in furlan.** Prima ristampa. Tesi presentata all'esame per la conferenza di Londra. Tipografia D. del Bianco & figlio. Udine 1946. 30 str. 8°.

Avtor se zavzema za federativno rešitev julijskega vprašanja, seveda v okviru Italije.

263. **Giuseppe Measso: Il nostro confine orientale.** (:Il problema della Venezia Giulia.) Gastaldi Editore. [Milano 1946], 16 str. 8°.

Zelo kratko in površno ponavljanje uradnih italijanskih geografskih, etničnih in historičnih tez.

264. **M. Zoli: Trieste e la regione Giulia nella ricostruzione europea.** Per la nostra pace colla Jugoslavia. Felice Le Monnier, Firenze, MCMXLVI. XII + 273 str., dve karti v prilogah. 8°.

V knjigi ni skoraj nič stvarnih podatkov in analiz, ampak samo nekaj polemik z jugoslovanskimi tezami in splošna in nekonkretna razmotrivanja o potrebi mednarodnega sodelovanja itd.; ona končuje s predlogom ustanovitve vmesne države iz Furlanije, Julijske krajine, delov stare Jugoslavije (Jesenice in Sušak) in eventualno še Koroške, z italijansko večino prebivalstva.

- 265.* **M. Bandiera — E. Bonetti: La Venezia Giulia e il problema del confine orientale italiano.** Trieste. Istituto di geografia dell'Università di Trieste. 1946. 5 zemlj. + tekst. 16°.

—: **La Marche Julienne et le problème de la frontière orientale italienne.** Trieste 1946. 5 zemlj. + tekst. 16°.

—: **Venezia Giulia and the Problem of the Italian Eastern Boundary.** Trieste 1946. 5 zemlj. + tekst. 16°.

266.* **Venezia Giulia italiana**. A cura di Fausto Pecorari e Lionello Giorni. [Tekst tudi v francoščini in angleščini.] Roma, C. Bestetti, (Tisk. Italgraf), 1946. 140 str.

267.* **Trieste e la Venezia Giulia**. (Lega Nazionale — Centro studi Trieste.) Trieste 1946. 62 str. 8°.

268.* **R. Pracchi: Considerazioni sulla questione giuliana e triestina dal punto di vista geografico-economico**. Rivista Internazionale delle Scienze Sociali, LIV, 1946. Str. 57—62.

269.* **Eliseo Bonetti: Il confine italo-jugoslavo secondo un »neutrale«**. Rivista Geografica Italiana LIV, Firenze 1947. Str. 42—46.

270.* **Raffaello Battaglia: Dialetti e dimore ai confini orientali d'Italia**. Rivista Geografica Italiana LII, Firenze 1946. Str. 1—9.

271. **Ermanno Bartellini: Trieste**. Milano, casa editrice »La Fiaccola«, 1946. 47 str. 8°.

Ponatis študije, ki jo je objavil junija 1925 v torinski reviji »Rivoluzione Liberale italijanski socialist, ki je živel nekaj časa v Trstu in je umrl 1945 v Dachau-u. Studija govori o politični zgodovini in o ekonomiji Trsta, vsebuje mnogo podatkov, povzema v marsičem Vivantejeve ideje, a njegovega dela ni od daleč ne dosega po temeljitosti študija, vsebuje mnogo napak v dejstvih in se ne pridružuje Vivantejevemu negativnemu stališču do jadranskega iredentizma, ampak tipično zrcali miselnost italijanskih socialistov: reklamira zanje zaslug, da so s svojo politiko pospeševali asimilacijo slovenskih tržaških delavcev, in izraža mnenje, da si more Italija pridobiti nove province in rešiti ekonomski problem Trsta ne s fašističnimi metodami, ampak z drugačno politiko proti manjšinam (v bistvu z malimi koncesijami) in s politiko ekonomskega sodelovanja s sosednjimi državami.

272. **Rodolfo Bernardi: I traffici di Trieste alla luce della statistica ufficiale**. A cura della Camera di commercio ed industria e dei Magazzini generali di Trieste. [Trst 1946.] 45 str. 4°.

Publikacija obstoji iz statističnih tabel in diagramov ter kart, sestavljenih na podlagi statističnega materiala tržaške Trgovske zbornice; v predgovoru avtor kratko omenja s svojega stališča nekatere probleme in načrte za bodočnost, v tih predpostavki, da bo ostala razmejitev — tega problema se direktno ne dotika — ista kakor prej.

273. **Fabio Cusin: La liberazione di Trieste**. Contributo alla storiografia non nazionalistica di Trieste. F. Zigiotti, Trieste 1946. 68 str. 8°.

Avtor, ki je že v svoji knjigi »Appunti alla storia di Trieste« (1931) dal kritiko nacionalistične koncepcije tržaške zgodovine, se v tej knjigi noče pridružiti nobeni od obeh strank in razvija svojo idejo nekakega tržaškega avtonomizma v okviru nekakega evropskega federalizma; čeprav njegova osnovna ideja in nekatere trditve niso sprejemljive, so nekatere njegove konstatacije točne, druge pa vzpodbujajo k diskusiji.

274. **Attilio Tamaro: Trieste.** Storia di una città e di una fede. Istituto Editoriale Italiano. [Milano 1946.] 242 str. 8°.

Znani nacionalistični zgodovinar in dostojanstvenik fašistične dobe daje v tej knjigi ponovno pregled zgodovine Trsta (predeležana izdaja knjige »Trieste« iz 1930), ne da bi odstopil od svoje šovinistične koncepcije tržaške zgodovine, kritizirane med drugimi zlasti od Fabija Cusina.

275. **Alessandro Vigevani: Il Friuli oggi.** A cura dell'Associazione per l'autonomia friulana. Trieste. Stabilimento tipografico nazionale. 1946. 119 str. 8°.

V tej knjigi, pisani še med vojno, se avtor na podlagi raznih momentov zavzema za avtonomijo Furlanije v okviru Italije, problema vzhodne meje se pa prav za prav ne dotika.

276. **Cherso e Lussino, Isole del Quarnero.** Trieste 1946. 20 str. 8°.

Ta publikacija, podpisana od »Il Comitato per le isole di Cherso e Lussino« in datirana Trst, 20. marca 1946, je kratek lokalnogeografski in lokalnozgodovinski opis otokov, medtem ko nacionalna in še druga vprašanja niso omenjena ali pa so prikazana napačno.

277. **L'Etat libre de Fiume premier victime du fascisme revendique son droit à la liberté.** Editions du Bureau de Fiume. s. l. 1946. 101 str. 8°.

Knjiga vsebuje memorandum, korespondenco in slično Riccarda Zanelle, ki se je v drugi vojni in po njej s svojo tezo »svobodne Reke« včlenil v akcijo Italije; edina vrednost te publikacije sicer netočnimi in neresnimi trditvami je v tem, da kaže aktivnost njegovega »reškega urada«.

278. **Riccardo Zanella: Open Letter to his Eccelency Mr. Ernest Bevin... respectfully from —, President of the Free State of Fiume.** s. l. [1946], 20 str. 8°.

Ponatis pisma od 30. julija 1946 iz publikacije štev. 277 te bibliografije.

279. **Antonio Marussi: Saggio storico di cartografia giuliana dai primordi al secolo XVIII.** Trieste [1946], 31 str. 8°.

Ta študija, objavljena o priložiki kartografske razstave v Trstu februarja 1946, daje dober pregled kartografije Julijske krajine v označenem razdobju (z bibliografijo).

280. **Alessandro Vigevani — Gianfranco d'Aronco: Dell'antica fascia linguistica tra la Slavia e il Friuli.** La Porta Orientale XVI, Trieste 1946, str. 7—15; 8°.

Pomembna lingvistična študija.

281. **Le mouvement italien de la résistance dans la Vénétie Julienne.** Publié par les soins du Comité de libération national de la Vénétie Julienne et de l'Association des partisans italiens de Trieste. s. l., s. d., 24 str. 8°.

Tendenčno in falzificirajoče podajanje vsega problema: vprašanja, kdo se je v resnici boril, kateri Italijani so se udeležili borbe in s kakšnim ciljem, kako so bili sprejeti ti Italijani, ustvarjanje legende o uporu C. L. N. 28. aprila 1945 itd.

282. **Ettore Colonna: La requisitoria del processo Pagnini.** Udienza 27 novembre 1945. Pagina di storia triestina. Trieste, gennaio 1946. 48 str. 8°.

Advokat Cesare Pagnini je bil v času med kapitulacijo Italije in osvoboditvijo Trsta župan Trsta in organizator »guardia civica« (ki je po čisto propagirani legendi baje prva osvobodila Trst), nato pa novembra 1945 pred sodiščem oproščen; ta brošura, napisana v njegovo obrambo z namenom dokazati, da je prevzel to mesto samo zato, da bi »koristil Trstu« — kontrolirati jo je treba s podatki v tedanjem našem časopisju — vsebuje za kritičnega bralca vendar dragocene podatke o zakulisni zgodovini te dobe in pa o duhu, v katerem so stranke C. L. N., ki branijo Pagninija, in sodišče presojali kolaboracionizem.

283. **G. Holzer: Fasti e nefasti della quarantena titina a Trieste.** (Trieste 1946.) (II +) 86 str. 8°.

Šovinstičen pamflet; če omenim samo, da je avtorju Dalmacija »italianissima«, da so se mu Jugoslovani borili do maja 1945 na strani Hitlerja, medtem ko so bili Italijani od septembra 1943 na strani zaveznikov, da avtor govori pozitivno o fašizmu in da trdi, da manjšine niso bile preganjane in da manjšinskega vprašanja v tej pokrajini sploh ni bilo »prima della canagliata di Tito«, si moremo misliti, kakšna je avtorjeva zanesljivost pri podatkih o osebah in dogodkih, ki niso tako splošno znani in jih je težje kontrolirati; pri tej knjigi, ki je ni primerjati z drugimi publikacijami o istem času (štev. 105 in 106 te bibliografije), je pomembno predvsem dejstvo, da je sploh mogla iziti.

- 284.* **Monarchia e fascismo: La questione di Trieste.** A cura della Commissione propaganda della direzione del P. C. I. (Argomenti. Vademecum del propagandista N. 1), Roma UBSISA, Unione Ed. Sindacale Italiana, 1946. 25 str. 16°.

285. **Manlio Cecovini: L'autogoverno della Venezia Giulia.** Progetto di statuto. F. Zigiotti. Trieste 1946. 27 str. 8°.

Projekt statuta avtonomije v okviru Italije; brošura dotiskana aprila 1946 in pač namenjena tedanji situaciji.

286. **G. Gratton: Trieste clef de voûte de la paix.** Avec 45 photographies et croquis. Guy le Prat, éditeur. Paris (1946), 71 str. 8°.

Ta knjiga spada v ono skupino italijanskih publikacij, ki jih označuje majhna originalnost pri ponavljanju uradnih italijanskih tez in zelo tendenčno prikazovanje problema; pisana je v poletju 1946, avtor daje tudi historiat do rešitve četvorice in predlaga, da postane vsa Julijska krajina internacionalna cona, enotno carinsko ozemlje, medtem ko naj občine na podlagi večine prebivalstva spadajo pod suverenost Italije, odn. Jugoslavije.

- 287.* **Venezia Giulia.** Study of the Map of the Italo-Yugoslav Boundary. Roma. Stab. Tipograf. Colombo, 1946. 122 str. + zemlj. 8°.

- 288.* **Considérations d'ordre géographique et économique sur le tracé de la frontière orientale de l'Italie et du Territoire de Trieste** tel qu'il a été proposé à Paris le 3 juillet 1946. Rome 1946. 10 str. + karta v prilogi. 8°.

- 289.* **Bruno Nice: Il problema giuliano in un anno di trattative.**
Rivista di studi politici internazionali, XIII, Firenze 1946.
Str. 211—225.
- 290.* **A. Bergonzi: I confini terrestri d'Italia secondo il progetto di trattato di pace.** L'Universo XXVII, Firenze 1947. Str. 1—15.

III. Druge izdaje

(po provenienci)

291. **Trieste. Is the Question being decided on its merits-or what?**
The Bulletin of the United Committee of South-Slavic Americans, New York, Vol. 4, no. 1, April 1946. Str. 1—3, 4°.
Načelen članek o kriterijih, ki govore za jugoslovansko tezo.
292. **Louis Adamic: America and Trieste. God and the Russians.**
A letter to the honorable James F. Byrnes, Secretary of State from —. United Committee of South-Slavic Americans, New York (1946). 8 str. 4°.
Pismo, pisano 4. junija 1946 po predložitvi ameriške in drugih linij in zasedanju Sveta zunanjih ministrov v maju 1946.
293. **Molotov: Le dichiarazioni di — sulla Conferenza di Parigi.**
30 giorni, II (Fiume) 1946. Str. 139—143.
Prevod izjave po prvi konferenci (april-maj 1946) po »Pravdic«.
294. **В. М. Молотов: Речи на парижской мирной конференции.**
Июль—октябрь 1946 г. Огиз. Государственное издательство политической литературы. 1946. 208 стр. z avtorjevo sliko v prilogi. 8°.
Knjiga vsebuje tudi vse govore V. M. Molotova o Italiji in o problemu Julijske krajine.
295. **Георгий Мдивани: Поездка в Триест.** Новое Время. 1 января 1946. № 1, Москва. Str. 30—31. 4°.
Vtisi s potovanja v Trst.
296. **А. Померанцев: О Триесте и Юлийской Крайне.** Новое Время. 15 апреля 1946. № 8, Москва. Str. 28—31. 4°.
Kratka informativna slika v glavnem na podlagi naših memorandumov.
297. **Juliusz Kasztelaniec: W sprawie Triestu.** Życie Słowiańskie, I. Krakow 1946. Str. 70—71. 8°.
Zelo kratek pregled političnega razvoja problema Trsta.
298. **M. Małeckı: Romańsko-słowiańska granica językowa na zachodzie południowej Słowiańszczyzny (1 mapa), Sprawozdania**

z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności, XLVII, Krakow 1946. Str. 31—33 (z eno karto v pril.) 8°.

Avtor znane knjige Przegład słowianskich gwar Istriji. Prace kom. Jęz. P. Akad. U. nr. 17, Krakow 1930, govori v tem kratkem predavanju o słovanskih in romanskih obmejnih narečjih.

299. **Anna Krystyna Wirszyłło: Triest — kolebka myśli jugosłowianskiej.** Życie Słowiańskie, I, Krakow 1946, str. 68—70. 8°.

Njegoševa knjiga »Lažni car Šćepan Mali« je bila tiskana 1851 v Trstu »u Jugoslaviji« in je to prvi primer, da se kakko mesto tako označuje.

300. **V. Burian: Italsko-jihoslovska shodá v retrospektívě.** Slovanský Přehled XXXII, v Praze 1946. Str. 155—159. 8°.

Zanimivi podatki o ideji italijansko-jugoslovske solidarnosti v revoluciji 1848/49 in kasneje.

301. **Jaroslav Tuma: Uvaha o Terstu.** Slovanský Přehled XXXII, v Praze 1946. Str. 32—35. 8°.

Kulturni pomen jugoslovske rešitve tržaškega vprašanja za Slovence in za evropsko kulturo, kjer bi potem Trst predstavljal stično točko med Slovani in zapadnimi narodi. Avtor je pisal o tržaškem problemu tudi v prvi številki praške revije »Kytice«, ki je ob sestavljanju te bibliografije nisem imel na razpolago.

302. **Константин Комаров: Славянското малцинство в Италия.** Превел от руски Здравко Сребров, Славяни, II, София 1946. Str. 160—161. 4°.

Povzetek dr. Čermeljeve knjige v ruskem ekscerptu (številka 92 te bibliografije), preveden iz ruščine, žal brez navedbe mesta originalne objave, ki mi ni znana.

303. **Любен Панов: Триест.** Славяни, II, София 1946. Str. 88 do 92. 4°.

Kratek, a dober pregled problema (nekaj manjših nebitvenih napak), odločno zavzemanje za jugoslovsko stališče.

304. **Szántó György: A Trieszti kérdés.** [Tržaško vprašanje.] Budapest 1946. 47 str. 8°.

Precej dober, čeprav ne na originalnih raziskavanjih sloneč pregled problema z odločnim zavzemanjem za jugoslovsko stališče; predgovor F. Nagy-ja, v dodatku izvlečki iz brošure A. J. P. Taylorja (številka 109 te bibliografije) in govora maršala Tita v narodni skupščini 1. aprila 1946 (v številki 176 in 177 te bibliografije).

305. **Kardelj: A Jugoszláv Allásponjt az olasz-jugoszláv határ kérdésében.** [Jugoslovsko stališče v vprašanju italijansko-jugoslovske meje.] Helyettes miniszterelnök beszéde a külügyminiszterek 1946 májusában Páriszban tartott értekerletén. [Govor podpredsednika vlade Kardelja na seji zunanjih mini-

strov v Parizu v maju 1946.] A Magyar-Jugoszláv társaság kiadása. [Izdalo Madžarsko-jugoslovansko društvo.] Budapest 1946. 16 str. 8°.

Prevod govora podpredsednika E. Kardelja na seji Sveta zunanjih ministrov 3. maja 1946 s predgovorom Istvána Kende, člana Sveta svetovne zveze demokratske mladine, kjer se poudarja pomen jugoslovanske rešitve tržaškega vprašanja za Madžarsko. — Ta govor v Jugoslaviji ni izšel v knjižni obliki; v italijanskem prevodu ga je objavila revija »30 giorni« (Kardelj: Dati e fatti sul problema giuliano. L'esposizione di —. 30 giorni II, Fiume 1946. Str. 111—115. 4°).

306. **Jacques Augarde: Trieste, Trentin, Teschen.** Cahiers du Cercle Républicain Populaire. (Montauban 1946.) 10 str. 8°.

V prvem delu brošure daje avtor zelo kratek in sumaren pregled tržaškega vprašanja in se zavzema za priključitev Trsta Jugoslaviji.

307. **J. Dresch: Géographie et traités de paix.** L'Université Libre, Paris, 5 août 1946, no. 145. Fol.

V tem članku, opremljenem s karto, osvetljuje znani francoski geograf paradoksnost mejne linije v sektorju Gorice.

308. **P. George — H. Grimal — F. L'Huillier: Problèmes de la Paix.** La Marche Julienne — Le Rhin — L'Autriche. Présentation d'André Cholley. Editions Raisons d'Être. (Paris 1946.) 224 str. 8°.

V tej publikaciji, ki je izšla septembra 1946, prideta tu v poštev »Préface« vodilnega pariškega geografa in dekana Faculté des Lettres A. Cholleya (str. 7—11) in razprava Pierre-a George-a, enega od vodilnih mlajših francoskih geografov »Les fondements géographiques du problème de la frontière italo-yougoslave« (str. 15—61), napisana na podlagi temeljitega študija geografske, etnične in ekonomske strani problema. Oba avtorja se odločita za jugoslovansko tezo.

309. **Manifeste des intellectuels français pour le rattachement de Trieste à la Yougoslavie.** [Paris 1946.] 4 str. 4°.

Publiciran v začetku junija 1946; podpisan od zelo uglednih francoskih intelektualcev (A. Bayet, A. Cholley, L. Febvre, P. George, F. Jolliot-Curie, P. Langevin, H. Levy-Bruhl, M. Prenant, H. Wallon, M. Vey, G. Teissier itd.).

310. **H. P. Maret: La Marche Julienne une deuxième Macedoine et Trieste un nouveau Dantzig?** Préface d'Albert Bayet. Paris, Août 1946. 28 str. in 20 prilog slik. 8°.

Predgovor, katerega avtor je profesor na Sorbonni, in tekst brošure, ki opisuje publicistično predvsem vtise avtorja na terenu, se odločno zavzemata za priključitev Trsta Jugoslaviji.

311. **Le peuple de Trieste et de la Marche Julienne a lutté pour la liberté.** Edité par »France-Yougoslavie«. Paris 1946. 63 str., dve karti v prilogah. 8°.

Opis borb v Julijski krajini tekom druge svetovne vojne.

- 312.* **M. Le Lannou: La Vénétie Julienne.** Annales de Géographie, LVI, Paris 1947. Str. 13—35.

513. **A. E. Moodie: The Question of Trieste.** By —. World Affairs, London, January 1946. Str. 315—24. 8°.

Avtor zastopa v tem članku iste ideje in članek ima isti značaj, kakor njegova obsežna knjiga »The Italo-Yugoslav-Boundary« (prim. št. 69 te bibliografije).

514. **George Kiss: Italian Boundary Problems.** A Review. Geographical Review, XXXVII. New York 1947. Str. 137—141.

Kratko omenjena le nekatera dejstva brez izrazitega zavzemanja stališča, vendar malo razumevanja za jugoslovanske težnje; navedena nekatera dela, ki mi pri sestavljanju te bibliografije niso bila dostopna.

515. **Josef Matznetter: Triest.** Seine Entwicklung und seine Funktion als Hafen. Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft Wien, LXXXIX. Wien 1946. Str. 11—34. 8°.

Precej podatkov za gospodarski, zlasti prometni razvoj Trsta, statistične tabele in (pomanjkljiva) bibliografija; tendenca dokazati, da Trst ni pristanišče niti za Italijo niti za Jugoslavijo, ampak za Češko-slovaško, Madžarsko, južno Nemčijo in predvsem za Avstrijo.

516. **Conseil des Ministres des Affaires Etrangères. Commission d'experts pour l'étude de la question de la frontière italo-yougoslave. Rapport.** Palais du Luxembourg, Paris, 29 avril 1946. 36 str. 4°.

Znano poročilo Komisije ekspertov od 29. aprila 1946, ki je bilo v naslednjih dneh in mesecih v središču diskusije; v dodatku lista vseh prejetih dokumentov (ni razvidno, kateri so tiskani).

Fran Zwitter

Register

I. Avtorji

Adamc L. 20, 21, 22, 23, 137, 292.	Berce L. 75, 196, 197.
Ambrožič L. 10, 75.	Bergonzi A. 290.
Augarde J. 306.	Bernardi R. 123, 256, 272.
Avšič J. (Авшич J.) 97, 210.	Bester L. R. 19.
Babarovic B. J. 158.	Bevk Fr. 166, 228, 230, 246.
Balen Š. 12, 13.	Bezljaj Fr. 209.
Bandiera M. 265.	Birsa J. 209.
Barac A. 185.	Bizjak Z. A. 209.
Barbalić (Barbalich) Fr. 23, 79.	Bombig V. 262.
Bartellini F. 271.	Bonetti E. 256, 265, 269.
Bartoli M. 120, 255.	Bonifacio G. 256.
Battaglia R. 255, 270.	Borgese G. A. 58.
Battara P. 112, 119, 257.	Broz J. gl. Tito.
Bayet A. 310.	Budal A. 209, 224, 229, 245.
Bebler A. 183, 184.	Burian V. 300.
Belić A. 75.	Buzećan D. 234.
Benco S. 257.	Cace M. 257.
	Cadalbert B. 256.

- Camuri G. 113.
 Car V. E. 205, 232.
 Cecovini M. 285.
 Cholley A. 308.
 Clark E. E. 257.
 Clissold J. 27.
 Colonna E. 282.
 Curto S. 256.
 Cusin F. 273.
 Čermelj L. (Чермель Л.) 75, 76, 81,
 91, 92, 188, 202, 205, 204, 203.
 Čok I. M. 21, 28, 29, 30, 36, 37, 38.
 Dall'Isonzo E. gl. Bombig V.
 Dalma G. 56, 135, 257.
 D'Aronco G. 280.
 Deanović M. 205, 204.
 De Berti A. 254, 257.
 Dedijer St. 257.
 Dedijer Vl. 244.
 De Franceschi C. 255.
 Defrančeski J. 159.
 De Gasperi 251.
 De Vergottini M. 256.
 Diana A. 256.
 Digović P. 34, 35.
 Diminić D. 75.
 Djilas M. 241.
 Drapšin P. 75.
 Dresch J. 307.
 Dvorničić M. 87.
 Fazzini B. 256.
 Fisković Cv. 216.
 Fodor M. W. 17.
 Forlati B. 255.
 Forlati F. 255.
 Fortini P. 125, 126.
 Franzero C. M. 141.
 Furlan B. 26.
 Gabrovšek F. 31.
 Galli C. 257.
 George P. 308.
 Gervais D. 75.
 Ghislerij A. 147.
 Gigli G. 57.
 Giorni L. 266.
 Giuliani A. 255.
 Gonella G. 136.
 Goranić F. gl. Digović P.
 Grafenauer B. (Графенауер Б.) 211.
 Gratton G. 286.
 Grazia-Resi B. 124, 256.
 Gržetić M. 205, 204.
 Gustinčić D. 93, 101.
 Holzer G. 283.
 Hribar A. 78.
 Ikica Ml. 219.
 Iešič Sv. 200.
 Ivanović I. 220.
 Iveša A. 81, 86.
 Jakšič P. (Якшич П.) 217.
 Jelinić Z. 251.
 Jovanović P. 75.
 Julianus 49.
 Kardelj E. 6, 72, 74, 98, 145, 178, 179,
 180, 181, 182, 305.
 Kasztelanic J. 297.
 Kavšek Sl. 221.
 Kenda I. 305.
 Kidrič Fr. 185.
 Kirac L. 205.
 Kiss G. 314.
 Kocijančić M. 201, 248, 249.
 Kocmur J. 253.
 Комаров K. 302.
 Kos M. 102, 185, 186, 209.
 Kosanović S. 72, 145.
 Krajger B. 255.
 Križna M. 190.
 Kuhar L. 1.
 La Piana G. 40.
 Latini F. 260.
 Laurenzi L. 112, 114.
 Leader G. M. S. 25.
 Legiša L. 225.
 Le Lannou M. 312.
 Leontić Lj. 72, 145.
 Liburnicus 152.
 Lorenzi A. 255.
 Luzzatto G. 127.
 Luzzatto-Fegiz P. 256.
 Maestro M. 41.
 Maixner R. 81, 83, 203, 204.
 Maret H. P. 310.
 Marinko M. 13.
 Marjanović M. 75.
 Mandić A. 194.

- Matecki M. 298.
 Maroli Fr. 185.
 Marussi A. 256, 279.
 Marušič Dr. 24.
 Matičetov M. 209, 226.
 Matznetter J. 315.
 Meyer R. 257.
 Мдивани Г. 295.
 Measso G. 263.
 Medani P. 256.
 Melik A. 75, 77, 192, 195, 207.
 Meštrović I. 34.
 Mezulić H. 215.
 Mihovilović I. 79, 81, 85, 191, 194, 223.
 Milone F. 53, 112.
 Mirković M. 75.
 Mitrović St. 72, 258, 239.
 Mohorovicic J. 16.
 Molotov V. M. (Молотов В. М.) 180,
 293, 294.
 Montemuliano G. 47, 115, 116.
 Moodie A. E. 33, 62, 69, 193, 313.
 Nagy F. 304.
 Newman B. 61, 67.
 Nice B. 128, 129, 289.
 Novak V. 75, 240.
 Осипов Т. 140.
 Панов Л. 303.
 Parker J. 32.
 Pescorari F. 266.
 Pellis P. 256.
 Peterin St. 9.
 Petrović M. S. 7.
 Piemontese G. (Пьемонтезе Дж.) 215,
 214.
 Platzer F. 256.
 Померанцев А. 296.
 Pracchi R. 268.
 Prežihov V. gl. Kuhar L.
 Privileggi V. 256.
 Pucić I. 203, 204.
 Radetti A. 256.
 Ramovš Fr. 94, 203, 204.
 Regent I. 227.
 Resi B. G. 256.
 Roglić J. 81, 82, 153, 203, 204.
 Rojnić M. 81, 84, 205, 206.
 Rondini O. 256.
 Rose W. J. 38.
 Rudolf I. 39.
 Rybař D. 199, 247.
 Salvemini G. 40, 42, 46, 60, 133.
 Sator 111.
 Schiffrer C. 112, 258, 259.
 Sestan E. 261.
 Sforza C. 45, 111, 259.
 Skok P. 75, 203, 204.
 Smodlaka J. 2, 4, 7, 13, 23.
 Steffè B. 122.
 Stele Fr. 185.
 Sturzo L. 50.
 Suppani A. 255.
 Szántó G. 304.
 Šantić M. gl. Dvorničić M.
 Škerl Fr. 95.
 Škerlj St. 75.
 Štih B. 187, 236, 243.
 Spanger V. 231.
 Švajger V. 198.
 Tamaro A. 274.
 Taylor A. J. P. 7, 68, 109, 193, 304.
 Taylor E. G. R. 69.
 Tschok I. M. gl. Čok I. M.
 Tergestinus 55.
 Thomas I. 22, 66.
 Tito S, 5, 23, 73, 176, 177, 304.
 Tomšič J. 104, 222.
 Toraldo di Francia O. 112.
 Torraca V. 59.
 Tranquilli V. 257.
 Tuma J. 301.
 Turčinović A. 88.
 Ursi C. 256.
 Vardabasso S. 255.
 Varè D. 134.
 Vatova A. 257.
 Vergottini 256.
 Vidossi G. 120, 255.
 Vidulich Premuda G. 112.
 Vigevani A. 275, 280.
 Vilfan J. 75.
 Vilfan J. (jun.) 10.
 Vilhar P. gl. Kuhar L.
 Villa M. 131.
 Vrvante A. (Виванте А.) 89, 90.
 Vratović M. 75.

Vučetić M. 22.
 Wirszyllo A. K. 299
 Zanella R. 277, 278.
 Ziliotto B. 255.
 Zoli M. 264.
 Zwitter Fr. 7, 75, 99, 100, 210.

II. Anonimne in kolektivne publikacije

- Activity of the Council of Liberation of Trieste 105.
 Allied Airmen... 218.
 Анекс к меморандуму к экономической проблеме Триеста 155.
 Annex to the Memorandum... on the economic problem of Trieste 155.
 Annexe au Mémorandum... sur le problème économique de Trieste 155.
 Annex to the Memorandum... for the Slovene Littoral 157.
 Annexe au Mémorandum... pour le Littoral Slovène 157.
 Annex to the Memorandum... for Istria 163.
 Appunti sul problema della Dalmazia 54.
 Aspetto economico della frontiera... 52.
 Attività svolta dal Consiglio di Liberazione di Trieste 105.
 Autori inglesi... 193.
 Bases ethnographiques de la Marche Julienne 159.
 Battle for the Balkans 65.
 Борьба Юлийской Краины 160.
 Cadastre national de l'Istrie 203.
 Cartes sur la structure ethnique... 151.
 Cherso e Lussino 276.
 Ciergé yougoslave d'Istrie 167.
 Confine orientale d'Italia 112.
 Conseil de Libération de Trieste 162
 Consiglio di Liberazione di Trieste 162.
 Conseil des Ministres des Affaires Etrangères 316.
 Considérations... sur le tracé de la frontière... 288.
 Council of Liberation of Trieste 162.
 Croatian Istria 163.
 Человеческие и материальные жертвы Югославии... 148.
 Documents concerning the Denationalization... 189.
 Documents sur la dénationalisation 189.
 Dodatak Memorandumu ONO za Istru 163.
 Документы о денационализации 189.
 Dokumenti o zločinima talijanskog okupatora 15.
 Données statistiques sur la structure ethnique 150.
 Дополнение к Меморандуму... Истрии 163
 Economia della Venezia Giulia 256.
 Effort de Guerre du Peuple de la Marche Julienne 71.
 Efforts de Guerre de la Yougoslavie 146.
 Enaintrideseta (XXXI) 96.
 Eno leto IX. korpusa 11.
 Etat libre de Fiume 277.
 Ethnical... Border Line and proposed Frontier 172.
 Ethnographical Bases of the Julian March 159.
 Ethnography of the North-West Frontier... 25.
 European World 257.
 Exposé des crimes italiens 147.
 Exposition des témoignages sur le caractère slave de l'Istrie 164.
 Французское предложение... действительность 169.
 French Proposal... and the Reality 169.
 Frontière italo-yougoslave 252.
 Frontière ethnique et frontière proposée 172.
 Frontière proposée... et la réalité 170.
 Frontière proposée prive la Yougoslavie... 173.

- Future of Italy 64.
 Хорватская Истра 163.
 Hrvatska Istra 163.
 Hrvatsko svećenstvo Istre 167.
 Human and material Sacrifices of Yugoslavia 148.
 Index patronymique. Supplément au Cadastre national 204.
 Interviews and Articles 166.
 Istra u narodno-oslobodilačkoj borbi 15.
 Istrie Croate 163.
 Italia e Jugoslavia 51.
 Italian Crimes in Jugoslavia 108.
 Italian Frontiers 118.
 Italian Manifesto 44.
 Italiani in Jugoslavia 121.
 Итальянско-югославская этническая граница 172.
 Italo-Yugoslav Frontier 22.
 Italy's Peace Drive 17.
 Izložba. Svjedočanstvo o slavenstvu Istre 164.
 Извещение о преступлениях итальянцев... 147.
 Югославское духовенство в Истрии 167.
 Julian March 158, 168.
 Юлийская Крайна 158, 168.
 Julian March in the Struggle for Self-Determination 161.
 Julijska Krajina u borbi za samoopredeljenje 161.
 Julijska Krajina v borbi za samoodločbo 161.
 Юлийская Крайна в борьбе за самоопределение 161.
 Юлийская Крайна. Статьи... 185.
 Julian March. Studies... 185.
 Карты этнической структуры 151.
 Koledar Gregorčičeve založbe... 1947 251.
 Kronika naših krajev 251.
 Leto borb ob Soči 10.
 Liberation of the Yugoslav Littoral 7.
 Lutte... de la Marche Julienne 160.
 Manifeste des intellectuels français 309.
 Maps relating to the ethnical structure 151.
 Marche Julienne 81, 158, 168.
 Marche Julienne dans sa lutte pour son droit de disposer d'elle-même 161.
 Memorandum Anti-Fascist Women's Union 175.
 Меморандум АнтиФашистского женского союза 175.
 Memorandum Union Antifasciste féminine 175.
 Memorandum du Comité... d'Istrie 163.
 Memorandum of the Committee for Istria... 163.
 Memorandum ONO za Istru 163.
 Mémorandum du Comité... pour le Littoral slovène 156.
 Memorandum of... Committee for the Slovene Littoral 156.
 Меморандум... Комитета для Словенского Приморья 156.
 Меморандум... комитета Истрии 163.
 Memoriale del Comitato... per il Litorale sloveno 156.
 Memorandum... concerning the ethnical structure 149.
 Mémorandum... sur la structure ethnique 149.
 Memorandum... on the economic problem of Trieste 154.
 Меморандум... относящийся к экономической проблеме Триеста 154.
 Mémorandum... sur le problème économique de Trieste 154.
 Mémorandum sur la frontière italo-yugoslave 110.
 Mémorandum du Gouvernement de la Yougoslavie... 70.
 Memorandum of the Government of the DF Yugoslavia... 70.
 Меморандум Правительства ДФ Югославии 70.
 Memorandum v'lade DF Jugoslavije 70.
 Memorandum Nr. 3... Kanaltal 143.

- Memorandum Nr. 4... Kanaltales 144.
- Memorandum of the Littoral Priests 165.
- Mémorandum des prêtres du Littoral... 165.
- Меморандум приморского духовенства... 165.
- Mondo Europeo 257.
- Monarchia e fascismo... 284.
- Mouvement italien de la resistance 281.
- Народные ... основы Юлийской Краины 159.
- Naša Istra 103.
- Naša Istra u slikama 80.
- Обращение ... Комитета Истры 163.
- Oko Trsta 75.
- Osvobodilni svet za Trst... 162.
- Peuple de Trieste et de la Marche Julienne a lutte 311.
- Politique autrichienne des nationalités 152.
- Ровојна Европа 63.
- Предложенная граница отнимает Югославии 173.
- Proposed frontier line deprives Yugoslavia... 173.
- Приложение к Меморандуму... для Словенского Приморья 157.
- Problem of Trieste 18.
- Proposition française... et réalité 169.
- Propositions en vue d'un régime international... 250.
- Questione della Venezia Giulia 253.
- Ratni napori Jugoslavije 146.
- Razgovori in članki 166.
- Regione Giulia nella sua lotta per l'autodeterminazione 161.
- Report on Italian Crimes 147.
- Resolution... of the Regional Liberation Committee 174.
- Revendications yougoslaves envers l'Italie 8.
- Sacrifices de la Yougoslavie en vies humaines... 148.
- Саопштење о талијанским злочинима 147.
- Саопштења... о злочинима италијанских... окупатора 14.
- Sfascio del nostro Esercito... 48.
- Slovensko Primorje in Trst (zemljevid) 107.
- Союз освобождения в городе Терсте 162.
- Spomenica PNOO za Slov. Primorje in Trst 156.
- Spomenica primorskih duhovnikov 165.
- Struggle of the Julian March... 160.
- Supplément au Mémorandum... d'Istrie 163.
- Triest als Hafen Österreichs... 142.
- Trieste porto dell'Austria 142.
- Trieste and the Julian March 145.
- Trieste e la Venezia Giulia 267.
- Trieste (floating population... 1910) 171.
- Trieste, Is the Question being decided 291.
- Trieste, Le point de vue yougoslave 145.
- Trieste nella lotta per la democrazia 106.
- Trieste. Vent' secoli di storia... 130.
- Trieste. Vent' secoli d'italianità 43.
- Trinkov zbornik 209.
- Venezia Giulia italica 266.
- Venezia Giulia. Study of the Map... 287.
- Venezia Giulia terra d'Italia 255.
- Военные усилия народа Юлийской области 71.
- Военные усилия Югославии 146.
- War Effort of the People of the Julian March 71.
- War Effort of Yugoslavia 146.
- За слободу Јулијске Крајине 242.
- Zločini italijanskega okupatorja 212.
- Yugoslav Clergy in Istria 167.
- Yugoslavia and Italy 23.
- Yugoslav-Italian Frontier 32.